Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MIHALA BOBEKA [*MICHAL BOBEK*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 19. novembrī[1]

Lieta C-505/19

WS
pret
Bundesrepublik Deutschland

(*Verwaltungsgericht Wiesbaden* (Vīsbādenes Administratīvā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Starptautiskās kriminālpolicijas organizācijas (Interpola) sarkanais paziņojums (*Red notice*) – Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, 54. pants – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pants – *Ne bis in idem* princips – LESD 21. pants – Personu brīva pārvietošanās – Direktīva (ES) 2016/680 – Personas datu apstrāde

I. Ievads

1. Šajā lietā rodas divi jauni jautājumi par sekām, kas izriet no *ne bis in idem* principa piemērošanas Šengenas teritorijā attiecībā uz nodarījumiem, par kuriem Starptautiskā Kriminālpolicijas organizācija (turpmāk tekstā – "Interpols") ir publicējusi sarkano paziņojumu pēc trešās valsts pieprasījuma. Sarkanie paziņojumi tiek izdoti attiecībā uz meklēšanā esošajām personām, lai nodrošinātu kriminālvajāšanu vai soda izciešanu. Būtībā tie ir lūgumi tiesībsargājošajām iestādēm visā pasaulē, kuros tiek lūgts noteikt atrašanās vietu un, ja iespējams, uz laiku ierobežot meklēšanā esošo personu pārvietošanos, kamēr netiks izpildīts viņu izdošanas lūgums.

2. Pirmkārt, vai Savienības dalībvalstīm ir atļauts īstenot sarkano paziņojumu un tādējādi ierobežot meklēšanā esošās personas pārvietošanos, ja cita Savienības dalībvalsts ir paziņojusi Interpolam un līdz ar to arī visiem pārējiem Interpola locekļiem, ka šis sarkanais paziņojums attiecas uz nodarījumiem, kuriem var piemērot *ne bis in idem* principu? Otrkārt, ja *ne bis in idem* princips ir piemērojams, vai Savienības dalībvalstīm ir atļauts tālāk apstrādāt meklēšanā esošās personas datus, kas ietverti sarkanajā paziņojumā?

1 Oriģinālvaloda – angļu.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Starptautiskās tiesības

3. Saskaņā ar 1956. gadā pieņemto Interpola statūtu, kas pēdējo reizi grozīti 2008. gadā, 2. panta 1. punktu viens no Interpola mērķiem ir:

"Nodrošināt un veicināt visu kriminālpolicijas iestāžu plašāko iespējamo mijiedarbību saskaņā ar spēkā esošajiem dažādu valsts tiesību aktiem un Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas garā".

4. Interpola statūtu 31. pantā ir noteikts: "Lai sasniegtu savus mērķus, [Interpolam] ir nepieciešama pastāvīga un aktīva sadarbība no savu locekļu puses, kuriem savu valstu likumu robežās ir jāizmanto visas iespējas godīgai dalībai Interpola darbībās".

5. Saskaņā ar 2011. gadā pieņemto Interpola Datu apstrādes noteikumu, kas pēdējo reizi grozīti 2019. gadā (turpmāk tekstā – "IDAN"), 73. panta 1. punktu Interpola paziņošanas sistēma satur ar krāsām kodētus paziņojumus, ko publicē īpašiem nolūkiem, un īpašus paziņojumus. Sarkano paziņojumu parasti publicē pēc Valsts centrālā biroja (turpmāk tekstā – "VCB") pieprasījuma, "lai noteiktu meklēšanā esošās personas atrašanās vietu un aizturētu, apcietinātu to vai ierobežotu tās pārvietošanos izdošanai, nodošanai vai līdzīgu likumīgu darbību veikšanai" (IDAN 82. pants). Saskaņā ar IDAN 87. pantu, ja personas, attiecībā uz kuru izdots sarkanais paziņojums, atrašanās vieta ir noteikta, valsts, kurā noteikta tās atrašanās vieta, " i) nekavējoties informē pieprasītāju Valsts centrālo biroju vai starptautisko iestādi un Ģenerālsekretariātu par to, ka personas atrašanās vieta ir noteikta, ievērojot ierobežojumus, kas izriet no valsts tiesībām un piemērojamajiem starptautiskajiem līgumiem;" un "ii) veic visus citus pasākumus, kas atļauti saskaņā ar valsts tiesībām un piemērojamiem starptautiskajiem līgumiem, piemēram, uz laiku apcietinot meklēšanā esošo personu vai kontrolējot vai ierobežojot tās pārvietošanos".

B. Savienības tiesības

6. Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas Nolīgumu (1985. gada 14. jūnijs) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām [2] (turpmāk tekstā – "KĪŠN") 54. pantā, kas ietverts KĪŠN 3. nodaļā ("*Ne bis in idem* principa piemērošana"), ir noteikts:

"Personu, kuras sakarā vienā Līgumslēdzējā Pusē ir pieņemts galīgais tiesas spriedums, nedrīkst par to pašu nodarījumu saukt pie atbildības citā Līgumslēdzējā Pusē, ar noteikumu, ka notiesāšanas gadījumā sods jau ir izciests, to izcieš vai to vairs nevar izpildīt atbilstīgi tās Līgumslēdzējas Puses tiesību aktiem, kurā spriedums pieņemts".

7. KĪŠN 57. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Ja kādā Līgumslēdzējā Pusē apsūdz personu kādā nodarījumā un šīs Līgumslēdzējas Puses kompetentām iestādēm ir iemesls uzskatīt, ka apsūdzība saistīta ar to pašu nodarījumu, par kuru citā Līgumslēdzējā Pusē jau ir pieņemts galīgais spriedums, tad šīs iestādes, ja uzskata par vajadzīgu, lūdz attiecīgu informāciju no tās Līgumslēdzējas Puses kompetentām iestādēm, kuras teritorijā spriedums ir pieņemts.

2. Lūgto informāciju sniedz iespējami drīz, un to ņem vērā turpmākā procesa gaitā".

2 OV 2000, L 239, 19. lpp.

8. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI[3], 25. apsvērumu visas dalībvalstis ir pievienojušās Interpolam, un "tādēļ ir lietderīgi pastiprināt Savienības un Interpola sadarbību, veicinot personas datu efektīvu apmaiņu, kurā vienlaikus ir nodrošināta pamattiesību un pamatbrīvību ievērošana attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi".

9. Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 3. pantā ietverto jēdzienu "apstrāde" ir "jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtot, izplatot vai citādi darot tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana".

10. Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punktu personas dati, *inter alia*, "tiek apstrādāti likumīgi un godprātīgi", "tiek vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos, un tie netiek apstrādāti ar minētajiem nolūkiem nesaderīgā veidā", un "ir atbilstīgi, būtiski un nav pārmērīgi, ņemot vērā nolūkus, kādos tos apstrādā".

11. Saskaņā ar tās pašas direktīvas 8. panta 1. punktu "dalībvalstis paredz, ka apstrāde ir likumīga tikai tad un tiktāl, ciktāl šī apstrāde ir nepieciešama tā uzdevuma izpildei, ko kompetentā iestāde veic 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, un ka tā balstās uz Savienības vai dalībvalsts tiesībām".

12. Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 16. pantu datu subjektiem ir jābūt "tiesībām uz personas datu labošanu vai dzēšanu un apstrādes ierobežošanu".

13. Direktīvas 2016/680 V Nodaļas (kurā ietilpst 35.–40. pants) nosaukums ir "Personas datu nosūtīšana uz trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām" un tā cita starpā regulē nosacījumus, saskaņā ar kuriem personas dati var tikt nosūtīti trešai valstij vai starptautiskajai organizācijai.

C. Valsts tiesības

14. *Strafprozessordnung* (Vācijas Krimināprocesa kodeksa, turpmāk tekstā – "*StPO*") 153.a panta pirmajā daļā ir noteikts, ka gadījumā, kad izdarīti likumpārkāpumi, par kuriem var tikt uzlikts naudas sods vai brīvības atņemšana uz minimālo laiku, kas nepārsniedz vienu gadu, *Staatsanwaltschaft* (Prokuratūra), vienojoties ar tiesu, kuras jurisdikcijā ir pamatlietas sākšana, un personu, uz kuru attiecas kriminālprocess, var uz laiku atteikties no tiesībām veikt publiskās darbības, vienlaikus nosakot šai personai nosacījumus un tiesas aizliegumus, piemēram, samaksāt kādu naudas summu labdarības organizācijai vai valsts kasei, ja ar šādiem pasākumiem var nodrošināt, ka sabiedrībai pazudīs interese par tiesvedības sākšanu, un ja likumpārkāpuma smagums ļauj to izdarīt. Ja persona, pret kuru sākts kriminālprocess, ievēro nosacījumus un tiesas aizliegumus, tad attiecīga uzvedība vairs nevar tikt uzskatīta par likumpārkāpumu, kura dēļ persona ir jāsauc pie atbildības.

15. Saskaņā ar *Gesetz über das Bundeskriminalamt und die Zusammenarbeit des Bundes und der Länder in kriminalpolizeilichen Angelegenheiten* (2017. gada 1. jūnija likums par Federālo krimināllietu pārvaldi (turpmāk tekstā – "*BKA*") un sadarbību starp federālo valsti un *Länder* (federālajām zemēm) kriminālpolicijas lietās)[4] 3. daļas 1. punktu *BKA* ir Vācijas Federatīvās Republikas centrālais valsts birojs, kas sadarbojas ar Interpolu.

3 OV 2016, L 119, 89. lpp. Zemsvītras piezīmes direktīvas noteikumos nav ņemtas vērā.

4 *BGBl.* I, 1354. lpp.

III. Fakti, tiesvedības valsts tiesās un prejudiciālie jautājumi

16. 2012. gadā pēc Amerikas Savienoto Valstu kompetento iestāžu pieprasījuma Interpols izdeva sarkano paziņojumu attiecībā uz Vācijas pilsoni, kas ir šīs valsts rezidents (turpmāk tekstā – "prasītājs"), adresējot to visiem valsts centrālajiem birojiem, lai noteiktu viņa atrašanās vietu, apcietinātu viņu vai ierobežotu viņa pārvietošanos izdošanas nolūkos. Sarkanais paziņojums tika pamatots ar ASV iestāžu izdoto apcietināšanas orderi tostarp sakarā ar apsūdzībām par korupciju, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un krāpšanu.

17. Iesniedzējtiesa apgalvo, ka Minhenes prokuratūra (Vācija) jau bija sākusi izmeklēšanas procesu pret prasītāju par tiem pašiem nodarījumiem, kas izklāstīti sarkanajā paziņojumā. Šis process tika izbeigts 2009. gadā pēc tam, kad prasītājs bija samaksājis noteiktu naudas summu saskaņā ar *StPO* 153.a punkta pirmo daļu.

18. 2013. gadā, veicot informācijas apmaiņu ar prasītāju, *BKA* saņēma no Interpola papildinājumu attiecīgajam sarkanajam paziņojumam, saskaņā ar kuru *BKA* uzskatīja, ka *ne bis in idem* ir piemērojams apsūdzībām, attiecībā uz kurām tika izdots šis paziņojums. Papildus tam Vācijas iestādes lūdza ASV iestādes, kaut arī neveiksmīgi, dzēst sarkano paziņojumu.

19. 2017. gadā prasītājs cēla prasību *Verwaltungsgericht Wiesbaden* (Vīsbādenes Administratīvajā tiesā, Vācija) pret Vācijas Federatīvo Republiku, kuru pārstāvēja *BKA*. Viņš lūdza piespriest atbildētājai veikt nepieciešamos pasākumus, lai dzēstu sarkano paziņojumu. Prasītājs apgalvoja, ka viņš nevarot ceļot ne uz vienu Šengenas nolīguma dalībvalsti, nepakļaujot sevi apcietināšanas riskam. Faktiski sarkanā paziņojuma dēļ šīs valstis iekļāva viņu savos meklēšanā esošo personu sarakstos. Prasītājs uzskata, ka šī situācija esot pretrunā KĪŠN 54. pantam un LESD 21. pantam. Turklāt prasītājs apgalvo, ka sarkanajā paziņojumā esošo viņa personas datu apstrāde, ko pēc tam veikušas dalībvalstu iestādes, esot pretrunā Direktīvas 2016/680 noteikumiem.

20. Šādos apstākļos, šauboties par attiecīgo Savienības tiesību normu pareizu interpretāciju, 2019. gada 27. jūnijā *Verwaltungsgericht Wiesbaden* (Vīsbādenes Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai KĪŠN 54. pants, skatot to kopsakarā ar [Eiropas Savienības Pamattiesību hartas] 50. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pat kriminālprocesa uzsākšana par to pašu noziedzīgu nodarījumu visās [Šengenas nolīguma] līgumslēdzējās valstīs ir aizliegta, ja Vācijas prokuratūra izbeidz uzsāktu kriminālprocesu pēc tam, kad apsūdzētais ir izpildījis noteiktas prasības un tostarp samaksājis konkrētu, prokuratūras noteiktu naudas summu?

2) Vai no [LESD] 21. panta 1. punkta izriet aizliegums dalībvalstīm īstenot trešo valstu aizturēšanas lūgumus tādas starptautiskas organizācijas kā Interpola ietvaros, ja attiecīgā persona, uz kuru attiecas aizturēšanas lūgums, ir Savienības pilsonis un viņa valstspiederības dalībvalsts ir paziņojusi starptautiskajai organizācijai un tādējādi arī pārējām dalībvalstīm par šaubām attiecībā uz aizturēšanas lūguma saderību ar dubultās sodīšanas nepieļaujamības principu?

3) Vai ar LESD 21. panta 1. punktu netiek pieļauta pat kriminālprocesa uzsākšana un pagaidu aizturēšana tajās dalībvalstīs, kuru valstspiederīgais attiecīgā persona nav, ja tā ir pretrunā dubultās sodīšanas nepieļaujamības principam?

4) Vai Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 8. panta 1. punkts, skatot tos kopsakarā ar KĪŠN 54. pantu un Hartas 50. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm ir pienākums pieņemt tiesību aktus, ar kuriem tiek nodrošināts, ka tiesvedības gadījumā, kuras rezultātā tiek izbeigts publiskās apsūdzības process, visās [Šengenas nolīguma] līgumslēdzējās valstīs ir aizliegta [Interpola] sarkano paziņojumu (*Red Notices)* tālāka apstrāde, kuras mērķis ir vēl viens kriminālprocess?

5) Vai tādai starptautiskai organizācijai kā [Interpolam] ir atbilstīgs datu aizsardzības līmenis, ja nepastāv lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību saskaņā ar Direktīvas 2016/680 36. pantu un/vai atbilstošas garantijas saskaņā ar Direktīvas 2016/680 37. pantu?

6) Vai dalībvalstis datus, ko trešās valstis ir iekļāvušas [Interpola] izdotajā sarkanajā paziņojumā, drīkst tālāk apstrādāt tikai tad, ja trešā valsts ar sarkano paziņojumu izplata aizturēšanas un izdošanas lūgumu un ir lūgusi veikt aizturēšanu, ar ko netiek pārkāptas Eiropas tiesības, it īpaši dubultās sodīšanas nepieļaujamības princips?"

21. Iesniedzējtiesa lūdza lietai piemērot Tiesas Reglamenta 107. panta 1. punktā paredzēto steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību. Ar 2019. gada 12. jūlija rīkojumu Tiesa nolēma, ka nav nepieciešams apmierināt šo lūgumu.

22. 2019. gada 5. septembrī pēc ASV iestāžu lūguma Interpols dzēsis sarkano paziņojumu attiecībā uz prasītāju.

23. Ar 2019. gada 11. novembra atbildi uz Tiesas pieprasījumu par šī notikuma sekām šai tiesvedībai iesniedzējtiesa paziņoja Tiesai par savu nodomu atstāt spēkā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Iesniedzējtiesa paskaidroja, ka prasītājs lūdza grozīt prasības priekšmetu pamatlietā. Tagad prasītājs lūdz iesniedzējtiesu piespriest Vācijas Federatīvajai Republikai veikt visus nepieciešamos pasākumus i) nolūkā nepieļaut jauna Interpola sarkanā paziņojuma izdošanu par tiem pašiem nodarījumiem un, ja tas notiks, ii) dzēst jaunu sarkano paziņojumu. Iesniedzējtiesa skaidro, ka saskaņā ar valsts tiesībām ir iespējams grozīt prasības priekšmetu un uzskatīt to kā tādu, kas attiecas uz deklaratīvo prasību, kas ir iepriekšējās prasības turpinājums ("*Fortsetzungsfeststellungsklage*"). Tādējādi iesniedzējtiesa uzskata, ka uzdotie jautājumi joprojām ir nozīmīgi iesniedzējtiesā izskatāmās lietas atrisināšanai.

24. Rakstveida apsvērumus šajā tiesvedībā iesniedza prasītājs, *BKA*, Beļģijas, Čehijas, Dānijas, Vācijas, Grieķijas, Francijas, Horvātijas, Nīderlandes, Polijas, Rumānijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Eiropas Komisija. 2020. gada 14. jūlijā tiesas sēdē mutvārdu argumentus iesniedza arī prasītājs, *BKA*, Beļģijas, Čehijas, Dānijas, Vācijas, Spānijas, Francijas, Nīderlandes un Somijas valdības, kā arī Komisija.

IV. Analīze

25. Būtībā iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai Savienības tiesības liedz dalībvalstīm i) īstenot sarkano paziņojumu, ierobežojot meklēšanā esošās personas pārvietošanās brīvību, un ii) tālāk apstrādāt tās paziņojumā esošos personas datus, ja Interpols izdod šo sarkano paziņojumu pēc trešās valsts lūguma un tas attiecas uz nodarījumiem, par kuriem var tikt piemērots *ne bis in idem* princips.

26. Vispirms būtu lietderīgi īsumā paskaidrot, kas ir sarkanais paziņojums. Saskaņā ar IDAN 82. pantu sarkano paziņojumu publicē pēc to valsts vai starptautisko iestāžu pieprasījuma, kuru kompetencē ietilpst izmeklēšana un vajāšana krimināllietās, "lai noteiktu meklēšanā esošās personas atrašanās vietu un aizturētu, apcietinātu to vai ierobežotu tās pārvietošanos izdošanai, nodošanai vai līdzīgu likumīgu darbību veikšanai". IDAN 87. pantā ir noteikts, ka tad, ja personas, attiecībā uz kuru izdots sarkanais paziņojums, atrašanās vieta ir noteikta, tad valsts, kurā noteikta tās atrašanās vieta, iestādēm ir nekavējoties jāinformē pieprasītājiestādes un Interpols par to, ka personas atrašanās vieta ir noteikta, un "jāveic visi citi pasākumi, kas atļauti saskaņā ar valsts tiesībām un piemērojamiem starptautiskajiem līgumiem, piemēram, uz laiku apcietinot meklēšanā esošo personu vai kontrolējot vai ierobežojot tās pārvietošanos".

27. Tādējādi Interpola sarkanā paziņojuma izdošana ir vienkāršs lūgums sniegt palīdzību, ko Interpola loceklis adresē citiem locekļiem, lai noteiktu meklēšanā esošas personas atrašanās vietu un, ja iespējams, ierobežot tās pārvietošanos. Sarkanais paziņojums nav pielīdzināms izdošanas lūgumam un neizraisa tā automātisku izdošanu, jo attiecīgā gadījumā šādam lūgumam ir jābūt noformētam atsevišķi. Tomēr ir skaidrs, ka sarkanais paziņojums tiek izdots ar nolūku veikt izdošanu vai līdzīgas darbības.

28. Tiekot skaidrībā šajā jautājumā, būtu jāizskata virkne procesuālo jautājumu, pirms tiks izskatīti būtiskie šajā lietā izvirzītie jautājumi.

A. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība un pašreizējā nepieciešamība sniegt atbildi

29. Pirmkārt, *BKA*, Beļģijas, Čehijas, Vācijas, Grieķijas, Nīderlandes un Apvienotās Karalistes valdības izteica šaubas par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību *ab initio*. Argumentus, ko tās izvirzījušas šajā ziņā, var iedalīt četrās kategorijās, atzīmējot, ka būtībā tie paredz, ka: i) lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu neesot iekļauta pietiekami detalizēta informācija par attiecīgo faktisko situāciju, ii) situācija pamatlietā attiecoties tikai uz Vāciju un tai neesot aktuāla pārrobežu elementa, iii) iesniedzējtiesas izskatāmā prasība neesot pieņemama un/vai jebkurā gadījumā neesot pamatota, iv) šai prasībai esot ļaunprātīgs raksturs, jo tā ir vērsta uz to, lai apstrīdētu citu dalībvalstu, izņemot Vāciju, kompetenci īstenot sarkano paziņojumu.

30. Šiem iebildumiem nepiekrītu.

31. Pirmkārt, ir tiesa, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir īpaši īss. Tomēr šis lūgums, papildināts ar lietas dalībnieku apsvērumiem, ļauj Tiesai uzzināt, kādus jautājumus iesniedzējtiesa uzdod un kāpēc. Tādējādi Tiesai ir būtiska faktiska un likumiska nepieciešamība sniegt lietderīgu atbildi.

32. Otrkārt, situācija šajā pamatlietā nekādā ziņā nav uzskatāma par tīri iekšēju Vācijas jautājumu. No vienas puses, kaut arī šis strīds faktiski attiecas uz Vācijas pilsoni, kas ir šīs valsts rezidents un kurš apstrīd Vācijas iestāžu rīcību, šādas apstrīdēšanas pamatā ir tas, ka viņam tiekot ierobežotas LESD 21. pantā paredzētās tiesības brīvi pārvietoties visā Savienībā. Tiesa ir konsekventi atzinusi, ka tiesību normas, kas piešķir tiesības brīvi pārvietoties, tostarp LESD 21. pants, ir jāinterpretē plaši [5]. Tas, ka Savienības pilsonis, iespējams, (vēl) nav izmantojis savas tiesības, nenozīmē, ka situācija ir pilnībā iekšējā [6]. Manuprāt, fiziska persona, kas faktiski un patiesi vēlas izmantot šo brīvību, var atsaukties uz LESD 21. pantu [7]. Šī situācija noteikti atbilst prasītāja stāvoklim: viņa darbības pamatlietas laikā un pirms tās – it īpaši viņa veiktā informācijas apmaiņa ar *BKA* un vairāku citu dalībvalstu publiskajām iestādēm – skaidri liecina, ka viņa nodoms izmantot šo brīvību nav tīri hipotētisks vai tāds, kas attiecināms netieši [8].

33. No otras puses, Direktīvas 2016/680 piemērojamība neattiecas tikai un pārrobežu situācijām. Faktiski tas pats attiecas gan uz Hartas 50. pantu, gan uz KĪŠN 54. pantu – abas šīs normas var tikt skaidri piemērotas pat tad, ja pilsonis ir iesaistīts attiecībās ar savas dalībvalsts iestādēm.

5 Šajā ziņa skat. spriedumu, 2004. gada 19. oktobris, *Zhu and Chen* (C-200/02, EU:C:2004:639, 31. punkts).

6 Skat., ar turpmākām atsaucēm, nesen pieņemtos ģenerāladvokāta Dž. Hogana [*G. Hogan*] secinājumus lietā *Generalstaatsanwaltschaft Berlin* (C-398/19, EU:C:2020:748, no 73. līdz 76. punktam).

7 Šajā ziņa skat. spriedumu, 1991. gada 26. februāris, *Antonissen* (C-292/89, EU:C:1991:80, no 8. līdz 14. punktam), un 2017. gada 6. septembra rīkojumu, *Peter Schotthöfer & Florian Steiner* (C-473/15, EU:C:2017:633, no 19. līdz 21. punktam).

8 Atšķirībā no, piemēram, 1997. gada 29. maija sprieduma, *Kremzow* (C-299/95, EU:C:1997:254, 16. punkts un tajā minētā judikatūra).

34. Treškārt, Tiesai nav jāizvērtē, vai pamatlietas prasība ir pieņemama, nemaz nerunājot par tās pamatotību. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros un kuru pareizība Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums[9]. Šo atbilstības pieņēmumu nevar atspēkot tas vien, ka kāds pamatlietas dalībnieks apstrīd noteiktus faktus, kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda un no kuriem ir atkarīga minētā strīda priekšmeta noteikšana[10]. Tāpat arī šo pieņēmumu neatspēkos tā varbūtība, ka valsts tiesā izskatāmās pamatlietas ietvaros prasītājam galu galā var tikt pieņemts nelabvēlīgs spriedums, jo īpaši tad, ja Tiesa pieņem konkrētu interpretāciju par attiecīgajām ES tiesībām. Faktiski noliegt pieņemamību tādēļ, ka var tikt saņemta potenciāli negatīva atbilde pēc būtības, būtu līdzvērtīgi ratu novietošanai zirgam priekšā.

35. Visbeidzot, vēlos norādīt, ka pamatlieta ir uzsākta pret Vācijas iestādi, kas ir atbildētāja iesniedzējtiesā, un jebkāds šīs tiesas lēmums šajā tiesvedībā izraisīs tiesiskas sekas, protams, tikai attiecībā uz šo iestādi. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību nevar apšaubīt tas, ka Tiesai, lai palīdzētu iesniedzējtiesai, arī būs nepieciešams precizēt pienākumus, kas izriet no attiecīgajām Savienības tiesību normām, arī citām dalībvalstīm, ne tikai Vācijai. Ir tiesa, ka Tiesa ir atteikusies sniegt nolēmumu mākslīgi izveidotajās lietās, kas tika uzsāktas vienkārši tam, lai liktu Tiesai lemt par citu dalībvalstu, kas nav iesniedzējtiesas dalībvalsts, saistībām Savienības līmenī[11]. Tomēr šajā lietā nav nekādas informācijas, kas norādītu uz to, ka iesniedzējtiesā izskatāmais strīds ir mākslīgi izveidots, lai liktu Tiesu paust nostāju par konkrētām interpretācijas problēmām, kuras patiesībā neatbilst nevienai objektīvai prasībai, kas būtu saistīta ar šī strīda izšķiršanu. Turklāt jautājumiem par brīvu pārvietošanos starp dalībvalstīm un to savstarpējās atzīšanas elementiem ir īpašs raksturs jau tādēļ, ka Tiesas sniegtajai atbildei par vienas dalībvalsts tiesībām vai pienākumiem būs (horizontālās) sekas attiecībā uz citām dalībvalstīm.

36. Otrkārt, *BKA*, Beļģijas, Čehijas, Vācijas, Spānijas, Somijas un Apvienotās Karalistes valdības arī norāda, ka tagad uzdotie jautājumi ir hipotētiski. Tās apgalvo, ka, tā kā 2019. gada septembrī Interpols dzēsa pamatlietā izskatāmo sarkano paziņojumu, atbilde uz prejudiciālajiem jautājumiem vairs neesot nepieciešama, lai iesniedzējtiesa izspriestu tajā izskatāmo lietu.

37. Tomēr, kā iepriekš norādīts 23. punktā, atbildot Tiesai uz šo konkrēto jautājumu, iesniedzējtiesa paskaidroja, ka saskaņā ar valsts tiesībām prasītājam ir atļauts grozīt savus prasījumus, un faktiski viņš ir izmantojis šīs tiesības. Tādējādi iesniedzējtiesā izskatāmā lieta šobrīd (joprojām) nav atrisināta un, kā apgalvo šī tiesa, tās iznākums (joprojām) ir atkarīgs no to Savienības tiesību normu interpretācijas, kas ir uzdoto jautājumu priekšmets.

38. Turklāt iesniedzējtiesa apgalvo, un nedz *BKA*, nedz jebkurš cits lietas dalībnieks neapstrīd šo apgalvojumu savos apsvērumos, ka attiecīgais sarkanais paziņojums jebkurā brīdī var atkal tikt ievietots Interpola sistēmā, ASV kompetentajām iestādēm nosūtot vēl vienu pieprasījumu.

39. Ņemot vērā iepriekš minēto un pievēršot uzmanību atbilstības pieņēmumam, kas liek pieņemt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, uzskatu, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav zaudējis jēgu, lai gan sarkanais paziņojums tika atsaukts.

9 Šajā ziņā skat., spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny zastępowany przez Prokuraturę Krajową* (Disciplināro pasākumu sistēma tiesnešiem) (C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

10 Tostarp skat. spriedumu, 2019. gada 24. oktobris, *État belge* (C-35/19, EU:C:2019:894, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

11 Skat. spriedumu, 1980. gada 11. marts, *Foglia* (104/79, EU:C:1980:73), un 1981. gada 16. decembris, *Foglia* (244/80, EU:C:1981:302).

B. Par lietas būtību

40. Šie secinājumi ir strukturēti šādi. Vispirms izskatīšu pirmo, otro un trešo jautājumu, kuri visi attiecas uz *ne bis in idem* principa piemērošanu šajā lietā un, ja tas ir piemērojams, izskatīšu sekas, kas rodas citām dalībvalstīm attiecībā uz to spēju īstenot Interpola izdoto sarkano paziņojumu (1). Pēc tam izskatīšu ceturto, piekto un sesto jautājumu par sekām, kas izriet no *ne bis in idem* principa piemērošanas attiecībā uz to meklēšanā esošās personas datu apstrādi, kas iekļauti sarkanajā paziņojumā. Tomēr pievērsīšu uzmanību tikai problēmām, kas izklāstītas ceturtajā un sestajā jautājumā (2), jo uzskatu, ka piektais jautājums nav pieņemams (3).

1. Pirmais, otrais un trešais jautājums

41. Ar pirmo, otro un trešo jautājumu, kurus vislabāk izskatīt kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai KĪŠN 54. pants, kopsakarā ar Hartas 50. pantu, un LESD 21. panta 1. punkts liedz dalībvalstīm īstenot sarkano paziņojumu, ko Interpols ir izdevis pēc trešās valsts pieprasījuma, tādējādi ierobežojot Savienības pilsoņa pārvietošanās brīvību, ja cita dalībvalsts ir paziņojusi Interpolam (un līdz ar to arī citiem Interpola locekļiem), ka šis sarkanais paziņojums attiecas uz nodarījumiem, par kuriem var tikt piemērots *ne bis in idem* princips.

42. Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jāpārbauda, vai tāds pasākums, ko Minhenes prokuratūra piemērojusi 2009. gadā attiecībā pret prasītāju ar kompetentās tiesas piekrišanu, pats par sevi var izraisīt *ne bis in idem* principa piemērošanu (a). Pēc tam, ar nosacījumu, ka *ne bis in idem* princips patiešām būtu piemērojams, izskatīšu, vai šis princips varētu būt šķērslis izdošanai uz trešo valsti, tādējādi neļaujot piemērot ierobežojošus pasākumus, kuriem šajos nolūkos ir būtiska nozīme (b). Pēc tam izskatīšu šīs lietas faktisko scenāriju, kurā izrādīsies, ka vēl nav noteikts, vai *ne bis in idem* princips ir piemērots konkrētajā lietā (c) un d).

a) "Ne bis in idem" principa piemērošana tā kriminālprocesa izbeigšanai, kas notiek citādi nekā ar tiesas spriedumu

43. Vispirms ir jāpārliecinās, vai tāds pasākums, ko prokuratūra piemērojusi attiecībā pret prasītāju 2009. gadā, vispār var izraisīt *ne bis in idem* principa piemērošanu. KĪŠN 54. panta piemērošana ir atkarīga no tā, vai "vienā Līgumslēdzējā Pusē ir pieņemts galīgais tiesas spriedums", kas tad neļautu veikt turpmāku vajāšanu par to pašu nodarījumu citās dalībvalstīs.

44. Manuprāt, KĪŠN 54. panta piemērošanas jomā ietilpst lēmums, ar kuru prokuratūra galīgi izbeidz kriminālprocesu ar kompetentās tiesas piekrišanu, pēc tam, kad apsūdzētais ir izpildījis noteiktas prasības, jebkāda turpmāka vajāšana ir aizliegta saskaņā ar valsts tiesībām. Faktiski šajā jautājumā jau pastāv pastāvīgā judikatūra.

45. Lietā *Gözütok/Brügge* Tiesa vispirms izskatīja šo jautājumu un konstatēja, ka *ne bis in idem* princips, kas paredzēts KĪŠN 54. pantā, "attiecas arī uz tādām kriminālprocesa izbeigšanas procedūrām kā tās, par kurām ir runa pamata lietās, ar kurām kādas dalībvalsts prokuratūra bez tiesas piedalīšanās pabeidz kriminālprocesu, kas uzsākts šajā valstī, pēc tam, kad apsūdzētais ir izpildījis zināmus pienākumus un, konkrētāk, samaksājis zināmu prokuratūras noteiktu naudas summu" [12].

12 Spriedums, 2003. gada 11. februāris (C-187/01 un C-385/01, EU:C:2003:87, 48. punkts).

46. Šie konstatējumi tika apstiprināti un precizēti turpmākā judikatūrā par KĪŠN 54. pantu. Lietā *M* Tiesa uzsvēra, ka, lai piemērotu *ne bis in idem* principu, vispirms ir jāuzskata publiskā apsūdzība *par pabeigtu*[13]. Lietā *Spasic* Tiesa uzsvēra, ka ir svarīgi izpildīt "izpildes nosacījumu", saskaņā ar kuru pastāv noteikums, ka notiesāšanas gadījumā "sods jau ir izciests, to izcieš vai to vairs nevar izpildīt", lai novērstu iespēju palikt nesodītam, kas varētu rasties personām, kuras ar galīgu tiesas spriedumu krimināllietā notiesātas kādā Savienības dalībvalstī[14].

47. Savukārt lietā *Miraglia* Tiesa nosprieda, ka KĪŠN 54. pants nav piemērojams dalībvalsts tiesas iestādes lēmumam, kurā pasludināts, ka lieta tiek izbeigta, *neizskatot lietu pēc būtības*, pēc tam, kad prokuratūra ir nolēmusi neveikt kriminālvajāšanu tikai tādēļ, ka pret to pašu apsūdzēto un par tām pašām darbībām ir uzsākta kriminālvajāšana citā dalībvalstī[15]. Tāpat arī lietā *Turanský* Tiesa nosprieda, ka KĪŠN 54. pants nevar tikt piemērots lēmumam, ar kuru *policijas iestāde* pēc tai nodotās lietas vispusīgas pārbaudes ir izdevusi rīkojumu par uzsāktās kriminālvajāšanas apturēšanu stadijā, kas ir pirms apsūdzības celšanas pret noziedzīga nodarījuma izdarīšanā aizdomās turēto personu, ja šis lēmums par apturēšanu saskaņā ar šīs valsts tiesībām neaizliedz galīgi turpināt tiesvedību un tādējādi *nav šķērslis jaunai kriminālvajāšanai* par tiem pašiem nodarījumiem šajā valstī[16].

48. Lietā *Kossowski* Tiesa precizēja, ka prokurora lēmums izbeigt pret personu sākto izmeklēšanas procedūru, nepiemērojot sodu, ar nosacījumu, ka šī procedūra netiek atjaunota vai lēmums netiek atcelts, nevar tikt kvalificēts kā galīgais spriedums, ja no šī lēmuma pamatojuma izriet, ka minētā procedūra ir tikusi izbeigta, *neveicot padziļinātu izmeklēšanu*[17].

49. Rezumējot teikto, no vienas puses, pastāv galīgie nolēmumi par noziedzīgu nodarījumu (pastāv vai nepastāv to sastāvdaļas vai citi konkrēti lēmumu veidi, kuros šādu risinājumu nav, bet kas pielīdzināmi efektīvai lietas atrisināšanai), kuri saskaņā ar valsts tiesībām liedz veikt kādu turpmāku kriminālvajāšanu par to pašu nodarījumu tajā pašā dalībvalstī un līdz ar to arī citās dalībvalstīs. No otras puses, pastāv citi kriminālprocesa izbeigšanas veidi jeb tā nesākšana, ko parasti piemēro policijas iestādes valsts līmenī un kas neizraisa šādas sekas. Šāda robežlīnija ir drīzāk intuitīva, bet to grūti noteikt izsmeļoši, ņemot vērā dažādas dalībvalstu normas un procedūras: lai pienācīgi piemērotu *ne bis in idem* principu, ir jāpastāv dalībvalsts galīgajam spriedumam, kas autoritatīvi nosaka *idem* (pārkāpuma) apjomu, kuru pēc tam var liegt *ne bis* (dubultu sodīšanu). Runājot metaforās, ja šī telpa paliek brīva, tad nekas neliedz citām dalībvalstīm pašām veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu.

50. Tādējādi uz pirmo iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu faktiski ir jāsniedz apstiprinoša atbilde – abstrakti vērtējot, KĪŠN 54. panta piemērošanas jomā ietilpst prokurora, kurš ir izvērtējis lietu pēc būtības un saņēmis kompetentās tiesas piekrišanu, lēmums, ar kuru kriminālprocess tiek galīgi izbeigts pēc tam, kad apsūdzētais ir izpildījis noteiktus nosacījumus.

51. Tomēr tas, ka šāds valsts lēmums ietilpst KĪŠN 54. panta piemērošanas jomā kā potenciāli pielīdzināms *vienā Līgumslēdzējā Pusē pieņemtajam galīgajam tiesas spriedumam*, ir dažu soļu attālumā no iespējamajām sekām, par kurām iesniedzējtiesa jautā otrajā un trešajā jautājumā. Konkrētāk runājot, šķiet, ka trūkst nākamā loģiskā soļa, kas nepieciešams, lai rastos jautājumi, kas izriet no LESD 21. panta, proti, dalībvalsts attiecīgās iestādes galīgā autoritatīvā konstatējuma, kas apliecina attiecīgā nodarījuma būtību (*idem*), tādējādi izraisot *ne bis* attiecībā uz to pašu nodarījumu visā Savienībā, kas vēlāk varētu potenciāli ietekmēt arī trešo valstu izdošanas lūgumus.

13 Spriedums, 2014. gada 5. jūnijs (C-398/12, EU:C:2014:1057, 31. punkts).

14 Spriedums, 2014. gada 27. maijs (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, 63. un 64. punkts).

15 Spriedums, 2005. gada 10. marts (C-469/03, EU:C:2005:156, 34. un 35. punkts).

16 Spriedums, 2008. gada 22. decembris (C-491/07, EU:C:2008:768, 40. un 45. punkts).

17 Spriedums, 2016. gada 29. jūnijs (C-486/14, EU:C:2016:483, 54. punkts).

52. Tomēr, ņemot vērā lietas dalībnieku apsvērumus un diskusiju, kas sākta uz to pamata tiesas sēdē, pagaidām turpināšu izskatīšanu, aplūkojot faktiskos un tiesiskos pieņēmumus, kas saistīti ar otro un trešo iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu. Konkrētāk, atbildot uz trešo jautājumu, vai LESD 21. panta 1. punkts, papildus tam, ka tas liedz jebkādu turpmāku krimināvajāšanu citās dalībvalstīs, arī liedz veikt pagaidu aizturēšanu citās dalībvalstīs nākotnē iespējamas izdošanas uz trešo valsti dēļ, ja KĪŠN 54. pants ir piemērojams šajā lietā?

53. Manuprāt, tas liedz to darīt.

b) "Ne bis in idem" kā šķērslis izdošanai (vai apcietināšanai izdošanas nolūkos)

54. *Ne bis in idem* princips un LESD 21. panta noteiktās tiesības uz personu brīvu pārvietošanos ir skaidri saistīti savā starpā. Tiesa ir konsekventi uzsvērusi, ka "KĪŠN 54. panta mērķis ir izvairīties no tā, ka *pret personu, kas izmanto tiesības uz brīvu pārvietošanos*, tiek veikta krimināvajāšana par tām pašām darbībām vairāku dalībvalstu teritorijās [..]. Tas nodrošina to personu sabiedrisko mieru, pret kurām tika veikta krimināvajāšana un par kurām ir pieņemts galīgais spriedums. *Tām būtu jābūt tiesībām brīvi pārvietoties* bez bailēm, ka par tiem pašiem nodarījumiem citā Līgumslēdzējā valstī pret tām tiks veikta jauna krimināvajāšana" [18].

55. Manuprāt, šādu apsvērumu piemērošana potenciāliem trešo valstu izdošanas lūgumiem ir nemainīgi vienkārša. Loģikai ir jābūt konsekventai. Lēmumam, ar kuru liegts veikt turpmāku krimināvajāšanu par to pašu nodarījumu vienā dalībvalstī, ir jāizraisa tādas pašas sekas citur vienā un tajā pašā brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, tāpat kā tas būtu vienā un tajā pašā valsts tiesību sistēmā.

56. Turklāt, ja šāda telpa pastāv iekšējā līmenī, tai arī ir jāizraisa sekas ārējā līmenī. Tādējādi dalībvalsts nevar apcietināt, uz laiku aizturēt vai katrā ziņā veikt jebkuru citu pasākumu, kas ierobežotu pārvietošanās brīvību personai, pret kuru Interpols ir izdevis sarkano paziņojumu, ja tā ir autoritatīvi konstatējusi, ka attiecībā uz šo personu citā dalībvalstī ir pieņemts galīgs spriedums par tiesvedības izbeigšanu par to pašu nodarījumu. Jebkāds šāds pasākums būtu pretrunā KĪŠN 54. pantam, būtiski ierobežojot LESD 21. pantā paredzētās tiesības. Viena tiesiskā telpa nozīmē vienu tiesisko telpu gan iekšējā, gan ārējā līmenī.

57. Tomēr dažas valdības, kas ir iesniegušas apsvērumus šajā tiesvedībā, nepiekrīt šādam secinājumam, izvirzot trīs iebildumus pret šādu apgalvojumu. Pirmkārt, tās uzskata, ka šāds secinājums esot balstīts uz pārmērīgi plašu KĪŠN 54. panta interpretāciju. Viņuprāt, šai tiesību normai esot šaurāka piemērošanas joma, kura aptver tikai pašas dalībvalsts veikto krimināvajāšanu, nevis apcietināšanu ar nolūku veikt izdošanu, kas ļautu veikt turpmāku krimināvajāšanu trešajā valstī (1). Otrkārt, tās apgalvo, ka šāda interpretācija radītu Šengenas nolīguma eksteritoriālo piemērošanu (2), līdz ar to novedot pie nesaskaņām attiecībā uz dalībvalstu, kā arī Savienības starptautisko tiesību pienākumiem, kas uzņemti atbilstoši divpusējiem izdošanas nolīgumiem, it īpaši tiem, kas noslēgti ar Amerikas Savienotajām Valstīm (3).

58. Turpmākajās nodaļās es pēc kārtas aplūkošu šos argumentus.

18 Skat. spriedumu, 2006. gada 28. septembris, *Gasparini* u.c. (C-467/04, EU:C:2006:610, 27. punkts un tajā minētā judikatūra). Mans izcēlums.

1) Par "kriminālvajāšanas" jēdzienu

59. Pirmkārt, dažas apsvērumus iesniegušās valdības uzskata, ka, lai gan *ne bis in idem* princips neļauj veikt personas "*kriminālvajāšanu*", tas pieļauj, ka uz personu var tikt attiecināti lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu minētie pasākumi. Viņuprāt, šie pasākumi esot jāuzskata nevis par "kriminālvajāšanu", bet par "konservatīvajiem pasākumiem", kuru mērķis ir sniegt palīdzību citai valstij, kurā notiks kriminālvajāšana.

60. Šāda KĪŠN 54. panta interpretācija šķiet nedaudz formāla. Nesaskatu nevienu tekstuālu, kontekstuālu vai teleoloģisku elementu, kas atbalstītu viedokli, ka "kriminālvajāšanas" jēdziens aptver tikai kriminālprocesu, kurš notiek "no dzimšanas līdz nāvei" vienā un tajā pašā valstī, un ka tas viss ir jāveic šai valstij.

61. KĪŠN 54. panta formulējumā nav noteikts, ka *citai* Līgumslēdzējai Pusei ir jāveic turpmāka kriminālvajāšana, kas tiek liegta. Tas liedz jebkādu kriminālvajāšanu *citā* Līgumslēdzējā Pusē, tādējādi tekstuāli nosakot teritoriālo aizliegumu jebkādā veidā piedalīties šajā dalībvalstī veicamajā kriminālvajāšanā citu valstu vārdā.

62. Turklāt nav šaubu, ka tādi pasākumi kā apcietinājums vai pagaidu aizturēšana – papildus krimināltiesiskai atbilstībai, *prima facie*, tā sauktajiem "*Engel* kritērijiem"[19] – ļauj nodrošināt meklēšanā esošās personas kriminālvajāšanu trešajā valstī. Citiem vārdiem sakot, šie pasākumi veido daļu no pasākumu *virknes*, kurā ietilpst darbības, kas, iespējams, veicamas dažādās valstīs un ar kurām meklēšanā esošā persona tiek pakļauta tiesvedībai par apsūdzību krimināllietā.

63. Savienības dalībvalsts, kas īsteno sarkano paziņojumu, rīkojas kā kriminālvajāšanu veicošās valsts *longa manus*. Faktiski šī dalībvalsts rīkojas citas valsts kriminālvajāšanu veicošo iestāžu interesēs un to vārdā, galu galā potenciāli padarot kriminālvajāšanu iespējamu tādēļ, ka meklēšanā esošā persona tiek nodota trešās valsts (kriminālvajāšanu veicošo iestāžu) pakļautībā. Šādos apstākļos izteikt viedokli, ka šāda darbība nav daļa no (parasti jau notiekošās) kriminālvajāšanas, ko veic trešā valsts, būtu tas pats kas apgalvot, atvainojos par šādu draudīgu, bet tomēr derīgu analoģiju no materiālajām krimināltiesībām, ka personas sasiešana un šīs personas nodošana, lai trešā persona izdarītu dūrienu ar nazi, nav slepkavība (nedz uz slepkavības izdarīšanu vērstā palīgdarbība, nedz kopīga slepkavība), bet vienkārši ir "piesardzības pasākums" ar nolūku sniegt palīdzību otrai personai, kura tur nazi.

64. Mērķa līmenī, tā kā KĪŠN 54. pants ir tostarp paredzēts tam, lai aizsargātu Savienības pilsoņu pārvietošanas brīvību[20], jebkādu citu interpretāciju būtu grūti uzskatīt par saderīgu ar šo mērķi, kā arī ar pamattiesību kontekstu, kurā darbojas šī tiesību norma kopā ar Hartas 50. pantu. Personai, kas pakļauta apcietināšanas vai pagaidu aizturēšanas riskam šīs personas izdošanas dēļ, neskatoties uz tiesībām izmantot *ne bis in idem* principu, kā izteicās Tiesa, netiek nodrošināts "sabiedriskais miers" vai "tiesības brīvi pārvietoties" Savienības teritorijā.

65. To apstiprina arī interpretācija, ko Tiesa ir sniegusi minētajam principam, kas nostiprināts Hartas 50. pantā. Attiecībā uz šo tiesību normu Tiesa ir konsekventi uzsvērusi, ka "ar principu *ne bis in idem* ir aizliegts kumulēt gan *procesus*, gan *sodus* ar krimināltiesisku raksturu šī panta izpratnē par vienām un tām pašām darbībām un pret vienu un to pašu personu"[21]. Attiecīgi, pati procesuālo darbību veikšana saistībā ar kādas personas kriminālvajāšanu ir arī aizliegta saskaņā ar KĪŠN 54. pantu.

19 Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – "ECT") 1976. gada 8. jūnija spriedums *Engel* un citi/Nīderlande, CE:ECHR:1976:0608JUD000510071, 80.–82. punkts). Saskaņā ar ECT pastāvīgo judikatūru "*Engel* kritēriji" ir jāizmanto, lai noteiktu, vai pastāv "apsūdzība krimināllietā" Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7. protokola 4. panta izpratnē ("Tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam"). Tostarp skat. spriedumu, 2009. gada 10. februāris, *Sergey Zolotukhin/*Krievija, CE:ECHR:2009:0210JUD001493903, 53. punkts), un 2016. gada 15. novembris, *A* un *B*/Norvēģija, CE:ECHR:2016:1115JUD002413011, 105.–107. punkts.

20 Skat. šo secinājumu 54. punktu.

21 Piemēram, skat. spriedumu, 2018. gada 20. marts, *Menci* (C-524/15, EU:C:2018:197, 25. punkts un tajā minētā judikatūra). Mans izcēlums.

2) Par piemērošanu "ārpus Šengenas zonas"

66. Otrkārt, dažas valdības uzskata, ka KĪŠN 54. pants esot piemērojams tikai "Šengenas valstīs", nereglamentējot situācijas, kurās persona ir notiesāta vai var tikt notiesāta trešā valstī. Citiem vārdiem sakot, KĪŠN 54. pants esot saistošs Līgumslēdzējām Pusēm tikai to savstarpējās attiecībās, bet ne to attiecībās ar trešām valstīm (kuras reglamentē valsts un starptautiskās tiesības). Šo nostāju arī apstiprinot tas, ka Eiropas Savienības un Amerikas Savienoto Valstu nolīgumā par izdošanu [22] nav paredzēts absolūtais atteikuma pamatojums gadījumos, kad *ne bis in idem* princips ir piemērojams. Tā kā tieša tiesību norma šajā ziņā nepastāv, šis jautājums ietilpstot dalībvalstu kompetencē, kurām tādējādi ir rīcības brīvība reglamentēt to pēc saviem ieskatiem, jo īpaši ar divpusēju nolīgumu palīdzību.

67. Nevaru nepiekrist vairākiem šajos argumentos izklāstītajiem atsevišķajiem priekšlikumiem. Tomēr noteikti nepiekrītu to kombinācijai un uz to pamata izdarītajam secinājumam.

68. Vispirms tā tiešām ir, ka Šengenas nolīgums nav piemērojams trešām valstīm. Tomēr tas noteikti ir piemērojams tām darbībām, kurās tā Līgumslēdzējas puses var būt iesaistītas trešo valstu vārdā savā teritorijā. Attiecībā uz visu pārējo atzīmējams, ka šis arguments lielā mērā pārklājas ar iepriekšējā punktā izklāstīto argumentu – "nebūt krimināli vajātam" divas reizes *citā* dalībvalstī ir plašāks par "būt krimināli vajātam" *šajā dalībvalstī un no tās puses*. Tekstuālajā, kā arī sistēmiskajā un loģiskajā līmenī tas aptver iespēju veikt trešās puses kriminālvajāšanu Līgumslēdzējā Pusē.

69. Šo secinājumu atbalsta arī KĪŠN 54. panta interpretācija no Hartas perspektīvas. Hartas 50. pants izvirza *ne bis in idem* principu par pamattiesībām, paredzot, ka "*nevienu* nedrīkst atkārtoti tiesāt vai sodīt krimināllietā par nodarījumu, par kuru viņš saskaņā ar tiesību aktiem Savienībā jau ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu" [23]. Lielā mērā var apgalvot ka, "nevienam" ir jānozīmē "neviens" bez kaut kādiem teritoriālajiem ierobežojumiem, nevis "neviens, izņemot fiziskas personas, kas pakļautas kriminālvajāšanai ārpus Savienības".

70. Galu galā, tā būtu diezgan dīvaina Hartas 50. panta interpretācija, ja dalībvalstu iestādēm šo pamattiesību nozīmīgums un izplatīšanās beigtos pie Savienības ārējās robežas. Tas būtu bīstami ne tikai efektīvai pamattiesību aizsardzībai, jo tas paredz [likuma] apiešanu, bet tam arī būtu maz jēgas, ņemot vērā dalībvalstu suverenitāti un to *ius puniendi*: ja ar *ne bis in idem* principu pietiek, lai liegtu dalībvalstij tieši īstenot savu krimināltiesisko kompetenci (proti, pašai veikt personas kriminālvajāšanu), kā tad ar to nepietiks, lai liegtu tai pašai dalībvalstij rīkoties trešās valsts vārdā tās krimināltiesiskās kompetences īstenošanā? Kāpēc attiecībā uz trešo valstu *ius puniendi* būtu jāpiemēro stingrāka aizsardzība nekā attiecībā uz dalībvalsts *ius puniendi*?

71. Šajā ziņā jāatgādina, ka lietā *Petruhhin* [24] un *Pisciotti* [25] Tiesa ir nospriedusi, ka tā Savienības pilsoņa situācija, uz ko attiecas trešās valsts izdošanas lūgums un kas ir izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties Eiropas Savienībā, ietilpst LESD 21. panta un līdz ar to Savienības tiesību piemērošanas jomā Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Tāda pati loģika ir jāattiecina uz Savienības pilsoni, kas faktiski un patiesi *vēlas* izmantot šo brīvību [26]. Tādējādi, ja brīvas pārvietošanās šķēršļa dēļ prasītāja situācija ietilpst Hartas piemērošanas jomā, tad šai situācijai arī ir jāpiemēro tās 50. pantā paredzētās tiesības.

22 2003. gada 25. jūnija Nolīgums par izdošanu starp Eiropas Savienību un Amerikas Savienotajām Valstīm (OV 2003, L 181, 27. lpp.) (turpmāk tekstā – "ES-ASV nolīgums"). Šis nolīgums nav piemērojams šai lietai.

23 Mans izcēlums.

24 Spriedums, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630).

25 Spriedums, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222).

26 Skat. iepriekš šo secinājumu 32. punktu.

72. Konkrētāk runājot, prasītāja situācija, kurā viņš nevar izceļot no Vācijas uz citām Savienības dalībvalstīm, jo pastāv risks tikt apcietinātam un, iespējams, vēlāk tikt izdotam trešajai valstij, ir līdzīga situācijai, kuru Tiesa jau ir izvērtējusi lietā *Schottöfer*[27]. Tajā lietā izdošana trešai valstij (Apvienotajiem Arābu Emirātiem) tika aizliegta, jo attiecīgajai personai draudēja nāvessoda risks. Šajā lietā apcietināšana vai līdzīgs pasākums ar nolūku vēlāk personu izdot trešai valstij (Amerikas Savienotajām Valstīm) nebūtu jāpieļauj *ne bis in idem* principa dēļ.

73. Visbeidzot, vēlos tikai piebilst, ka 50. pants nav vienīgā Hartas tiesību norma, kurai ir nozīme aplūkojamajā lietā. Konkrētāk runājot, KĪŠN 54. panta ierobežojošā interpretācija arī varētu radīt problēmjautājumus, tostarp, ņemot vērā Hartas 6. pantu (brīvība un drošība) un 45. pantu (pārvietošanās brīvība). Šķiet, ka šīs tiesību normas arī attiecināmas uz šo lietu, kaut arī iesniedzējtiesa tās nav minējusi. Manuprāt, nav acīmredzams, ka šajās tiesību normās paredzēto tiesību aizskārumu, kuru izraisa ierobežojoši pasākumi, kas veikti sarkanā paziņojuma īstenošanai, var uzskatīt par atbilstošu Hartas 52. panta 1. punkta prasībām, ja attiecīgā persona, piemēram, jau tikusi attaisnota konkrētajā krimināllietā vai pilnībā izcietusi viņai piespriesto sodu.

3) Par Savienības un dalībvalstu divpusējām saistībām, kas izriet no starptautiskajām tiesībām

74. Treškārt, atzīstu, ka vismaz sākumā šķiet, ka noteikts spēks ir argumentam, ko izvirzījušas dažas personas, kas iestājušās lietā, pamatojoties uz to, ka *ne bis in idem* princips nav absolūtais atteikuma pamatojums saskaņā ar ES-ASV nolīgumu. Var pamatoti apgalvot, ka tad, ja Savienības likumdevējs vēlētos piešķirt *ne bis in idem* principam tvērumu "ārpus Šengenas teritorijas", tad nolīgumā, iespējams, tiktu iekļauts *ad hoc* atteikuma pamatojums.

75. Tomēr, tuvāk ieskatoties, noskaidrojas, ka šis arguments nekādā ziņā nav izšķirošs. Vispirms diez vai ir nepieciešams norādīt, ka var pastāvēt dažādi iemesli, kāpēc šajā jautājumā nav konkrēta noteikuma, tai skaitā [par šādu iemeslu var būt] ASV iestāžu nevēlēšanās to pieņemt[28]. Vēl svarīgāk, uzmanība ir jāpievērš ES-ASV nolīguma 17. panta 2. punktam, kurā noteikts, ka tad, "ja lūguma saņēmējas valsts konstitucionālie principi vai saistošie galīgie tiesu nolēmumi var radīt šķēršli tās izdošanas saistību pildīšanai un šajā nolīgumā vai attiecīgā divpusējā līgumā nav paredzēta jautājumu atrisināšana, starp lūguma saņēmēju un iesniedzēju valsti notiek konsultācijas".

76. Šī tiesību norma nozīmē, ka Līgumslēdzējas Puses atzīst iespēju, ka daži konstitucionālie principi vai galīgie tiesu nolēmumi to attiecīgajās tiesību sistēmās "var radīt šķēršli [to] izdošanas saistību pildīšanai", kaut arī līgumslēdzējas puses tos nav atzinušas par tādiem, kas rada absolūto atteikuma pamatojumu[29]. Tas vien, ka jebkāds šāds princips vai lēmums automātiski nerada šķēršli izdošanai, bet prasa, lai iestādes sāktu nolīgumā paredzētās konsultācijas, nemaina to, ka pastāv juridiskais šķēršlis (un tā saistošais raksturs).

77. Šajā kontekstā un, kā to ir norādījušas dažas valdības, nav nekādas nozīmes, ka saskaņā ar pašlaik spēkā esošajiem tiesību aktiem šo jautājumu reglamentē tikai valsts tiesības, jo ES-ASV nolīgums neregulē izdošanu situācijās, kad *ne bis in idem* princips var tikt piemērots. Šajā kontekstā Vācijas valdība arī apgalvoja, ka KĪŠN 54. panta plaša interpretācija varētu negatīvi ietekmēt attiecības starp Savienības dalībvalstīm un trešām valstīm, jo tas var apgrūtināt vai pat padarīt neiespējamu to starptautisko nolīgumu izpildi, kuriem tās ir pievienojušās (un netieši sakarā ar *pacta sunt servanda* principu).

27 Skat. rīkojumu, 2017. gada 6. septembris, *Peter Schotthöfer & Florian Steiner* (C-473/15, EU:C:2017:633).

28 Šajā kontekstā vēlos atzīmēt, ka šķiet, ka diezgan ierobežojoša pieeja *ne bis in idem* principam izriet no vienas no interpretācijām, ko Amerikas Savienotās Valstis 1992. gadā pievienoja Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām ratifikācijai: "Amerikas Savienotās Valstis interpretē [14. panta] 7. punktā paredzēto dubultās sodīšanas aizliegumu tādējādi, ka tas ir piemērojams tikai tad, ja attaisnojošu spriedumu ar nolūku sākt jaunu tiesvedību tā paša iemesla dēļ ir pieņēmusi tāda paša valdības subjekta tiesa, proti, vai nu Federālās valdības vai administratīvā subjekta tiesa".

29 Par šo tiesību normu skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 39.–41. punkts).

78. Ņemot vērā, ka šajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, ir tiesa, ka izdošanas jomā pastāvošie noteikumi ietilpst dalībvalstu kompetencē [30]. Tomēr situācijās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, attiecīgais valsts tiesiskais regulējums ir jāpiemēro saskaņā ar Savienības tiesībām, un it īpaši saskaņā ar LESD 21. pantā garantētajām brīvībām [31].

79. 1981. gadā Tiesa nosprieda, ka "krimināltiesības un kriminālprocesa tiesības ir joprojām dalībvalstu kompetencē. Tomēr [..] šīs Kopienas tiesības nosaka šajā jomā arī noteiktus ierobežojumus attiecībā uz kontroles pasākumiem, kurus tās ļauj dalībvalstīm saglabāt saistībā ar preču un personu brīvu apriti" [32]. Pēc aptuveni 40 gadiem šis konstatējums ir *a fortiori* pareizs, ja dalībvalstis ir apņēmušās piedāvāt saviem pilsoņiem "brīvības, drošības un tiesiskuma telpu [turpmāk tekstā – "BDTT"] bez iekšējām robežām, kur personu brīva pārvietošanās ir nodrošināta" [33].

80. Tādējādi Savienības dalībvalstis faktiski var brīvi reglamentēt šo jautājumu un šajā ziņā noslēgt divpusējus (vai daudzpusējus) nolīgumus ar trešām valstīm. Tomēr tas ir likumīgi tikai tad, ja tās neuzņemas kādas saistības, kas nav saderīgas ar pienākumiem, kas izriet no Savienības tiesībām. Pat valsts kompetences jomās, neraugoties uz īpašu LESD 351. panta kontekstu, dalībvalstis principā nevar nepildīt savus pienākumus vai atkāpties no tiem atbilstoši Savienības tiesībām, noslēdzot nolīgumus ar trešām valstīm. Tas principā liktu apšaubīt Savienības tiesību prioritātes principu [34].

81. Šiem apsvērumiem ir īpaša nozīme šajā lietā, kas attiecas uz Hartas paredzētajām tiesībām. Tiesa ir konsekventi atzinusi, ka Savienības kompetence ir jāīsteno, ievērojot starptautiskās tiesības, un ka akti, kas ir pieņemti, īstenojot šādu kompetenci, ir interpretējami un, ja nepieciešams, to piemērošanas joma ir nosakāma, ievērojot piemērojamās starptautisko tiesību normas [35]. Tomēr Tiesa arī ir skaidri norādījusi, ka šis starptautisko tiesību pārākums pār Savienības tiesību normām neattiecas uz primārajām Savienības tiesībām un it īpaši uz vispārējiem principiem, kas ir daļa no Savienības pamattiesībām [36]. Līdz ar to nedz Savienība, nedz dalībvalstis (ar nosacījumu, ka tās rīkojas Savienības līgumu piemērošanas jomā) nevar pamatot iespējamu pamattiesību pārkāpumu ar savu pienākumu izpildīt vienu vai vairākus starptautiskus līgumus vai tiesību aktus.

82. Katrā ziņā arguments, saskaņā ar kuru šeit piedāvātā KĪŠN 54. panta interpretācija apgrūtinātu vai pat padarītu neiespējamu dalībvalstu atbilstību *pacta sunt servanda* principam, nešķiet pareizs, vismaz attiecībā uz Interpola statūtiem. Interpola izdotais sarkanais paziņojums jebkurā gadījumā neuzliek tā locekļiem pienākumu apcietināt vai veikt pasākumus, kas ierobežo meklēšanā esošās personas pārvietošanos. Viņiem ir jāinformē Interpols un pieprasītājvalsts, ja meklēšanā esošās personas atrašanās vieta ir konstatēta viņu teritorijā, bet jebkādi citi pasākumi, tai skaitā uz šīs personas brīvas pārvietošanās ierobežošanu vērstie, ir jāveic saskaņā ar IDAN 87. pantu tikai tad, ja tie "ir atļauti saskaņā ar valsts tiesībām un piemērojamiem starptautiskajiem līgumiem" [37]. Faktiski šī norma attiecas arī uz meklēšanā esošās personas "kontrolēšanu" kā iespējamu alternatīvu pasākumiem, kas ierobežo šīs personas pārvietošanos. Turklāt, kā norādīts iepriekš 27. punktā, sarkanais paziņojums nekādā gadījumā neuzliek valstij pienākumu izdot personu, uz kuru attiecas sarkanais paziņojums. Šim nolūkam ir nepieciešams īpašs lūgums, kuru nereglamentē Interpola noteikumi.

30 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 26. punkts).

31 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2018. gada 13. novembris, *Raugevicius* (C-247/17, EU:C:2018:898, 45. punkts), un 2020. gada 2. aprīlis, *I.N.* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 48. punkts).

32 Spriedums, 1981. gada 11. novembris, *Casati* (203/80, EU:C:1981:261, 27. punkts).

33 LES 3. panta 2. punkts.

34 Šajā ziņā skat., tostarp spriedumu, 2010. gada 21. janvāris, Komisija/Vācija (C-546/07, EU:C:2010:25, 42 punkts).

35 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2008. gada 3. septembris, *Kadi and Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 291. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Turpat, 307. un 308. punkts.

37 Šī norma nāk no Interpola statūtu 31. panta, saskaņā ar kuru "Interpola locekļiem savu valstu likumu robežās ir jāizmanto visas iespējas godīgai dalībai Interpola darbībās".

83. Attiecīgi uzskatu, ka KĪŠN 54. pants ir piemērojams situācijās, kad persona ir notiesāta vai var tikt notiesāta trešajā valstī. Ja viena dalībvalsts ir autoritatīvi atzinusi *ne bis in idem* principa piemērojamību horizontālā līmenī, šis princips nodrošina šai personai aizsardzību pret izdošanu, ko jebkura cita dalībvalsts varētu veikt par to pašu nodarījumu. Tieši šajā līmenī darbojas *ne bis in idem* princips un savstarpējā atzīšana – otrajai (vai trešajai vai pat ceturtajai) dalībvalstij būs jāatzīst un jāpieņem tas, ka pirmā dalībvalsts ir izskatījusi izdošanas lūgumu, pārliecinājusies, ka tiešām pastāv identiskums starp iepriekšējo sodāmību Savienībā un nodarījumu(-iem), kura(-u) dēļ tiek lūgta izdošana, un secinājusi, ka attiecībā uz šiem nodarījumiem tika piemērots *ne bis in idem* princips, un uz šī pamata noraidījusi izdošanas lūgumu [38].

84. Šajā kontekstā jau izdarītais secinājums par to, vai pastāv *ne bis in idem* šķērslis, kas neļauj veikt izdošanu pirmajai dalībvalstij, uz kuru attiecas [izdošanas] lūgums, galu galā var būt saistošs visām pārējām dalībvalstīm, uz kurām varētu attiekties turpmākais izdošanas lūgums, kas izsniegts pret to pašu personu. Tomēr šajā līmenī un pretēji vairākiem argumentiem par starptautiskajām tiesībām un politiku, ko šajā iedaļā izvirzījušas vairākas personas, kas iestājušās lietā, pastāv (protams netiešs) ierobežojums attiecībā uz jebkādiem dalībvalstu divpusējiem nolīgumiem vai starptautisko tiesību pienākumiem. Protams, tie var tikt piemēroti, ja dalībvalsts ir pirmā dalībvalsts, kas efektīvi risina attiecīgo jautājumu. Vienkārši ir vajadzīgs pieņemt lēmumu par to pašu jautājumu, ko jau pieņēmusi cita dalībvalsts Savienībā. Pēc šī lēmuma pieņemšanas un ja izdošanas lūgums tiks noraidīts, Savienības pilsonis var izmantot noteiktu "aizsardzības vairogu" Savienības teritorijā, kas ļauj Savienības pilsonim brīvi pārvietoties Savienībā bez bailēm, ka par to (tiem) pašu (pašiem) nodarījumu(-iem) pret viņu tiks veikta krimināl vajāšana.

c) Par to, kad konkrētajā lietā nav tikusi noteikta "ne bis in idem" principa faktiskā piemērošana

85. Tiesa ir konsekventi atzinusi, ka KĪŠN 54. pants nozīmē, ka līgumslēdzēju valstu starpā pastāv savstarpēja uzticēšanās to attiecīgajām krimināltiesību sistēmām un ka ikviena no minētajām valstīm piekrīt citās līgumslēdzējās valstīs spēkā esošo krimināltiesību piemērošanai pat tad, ja savu valsts tiesību piemērošanas rezultātā būtu radies citāds risinājums. Saskaņā ar šo savstarpējo uzticēšanos ir nepieciešams, lai attiecīgās otrās līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes akceptētu galīgo nolēmumu, kurš ir ticis pieņemts pirmās līgumslēdzējas valsts teritorijā, kāds tas ir ticis paziņots šīm iestādēm [39].

86. Tomēr Tiesa ir paskaidrojusi, ka minētā savstarpējā uzticēšanās var pastāvēt tikai tad, ja otrā līgumslēdzēja valsts, pamatojoties uz pirmās līgumslēdzējas valsts iesniegtajiem dokumentiem, var pārliecināties, ka attiecīgais nolēmums, ko ir pieņēmušas šīs pirmās valsts kompetentās iestādes, patiešām ir galīgs nolēmums, kas ietver lietas izskatīšanu pēc būtības [40].

87. Šiem principiem ir īpaša nozīme šajā lietā. Faktiski šķiet, ka no lietas materiāliem, kas papildināti ar lietderīgiem *BKA* un Vācijas valdības paskaidrojumiem, izriet, ka līdz pat šai dienai nav pieņemts galīgs nolēmums, nemaz nerunājot par kādu *tiesas* nolēmumu, par to vai apsūdzības, kuru dēļ Interpols ir izdevis sarkano paziņojumu pret prasītāju, attiecas uz tiem pašiem nodarījumiem, par kuriem tika pieņemts galīgais spriedums izbeigt tiesvedību Minhenē attiecībā pret viņu. Tādējādi nepastāv autoritatīvais nolēmums par to, ka *ne bis in idem* princips faktiski būtu piemērojams pamatlietā prasītājas gadījumā.

38 Šajā ziņā skat. arī nesen pieņemto 2020. gada 19. maija *Oberlandesgericht Frankfurt am Main* [Federālās zemes Augstākās tiesas Frankfurtē pie Mainas] rīkojumu 2 AuslA 3/20, ECLI:DE:OLGHE:2020:0519.2AUSLA3.20.00 (tāpat arī NStZ-RR 2020, 288), ar kuru šī tiesa atcēla valsts izdošanas apcietināšanas orderi (un noraidīja izdošanu uz ASV saskaņā ar divpusējo Vācijas-ASV nolīgumu) tādēļ, ka meklēšanā esošā persona, Itālijas pilsonis, jau tika krimināl vajāts par tiem pašiem nodarījumiem, kuri norādīti ASV izdošanas lūgumā Itālijā, kas pēc *Oberlandesgericht Frankfurt* domām uz *ne bis in idem* principa pamata rada šķēršļus izdošanai arī citās dalībvalstīs, tostarp Vācijā, neļaujot tai veikt izdošanu saskaņā ar divpusējo nolīgumu.

39 Skat. spriedumu, 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski* (C-486/14, EU:C:2016:483, 50. un 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 Turpat, 52. punkts.

88. Kā paskaidrojusi *BKA* savos apsvērumos, šajā lietā šāds nolēmums nebija nepieciešams. Ņemot vērā prasītāja pilsonību, *BKA* nekad neveic pasākumus, lai nodrošinātu sarkanā paziņojuma īstenošanu Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā. Kā noprotu, ņemot vērā 1949. gada 23. maija *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* (Vācijas Federatīvās Republikas Pamatlikuma, ar grozījumiem) 16. panta 2. punktā noteikto Vācijas pilsoņu izdošanas aizliegumu, *BKA* izmanto šādu pieeju visos gadījumos, kad sarkanais paziņojums attiecas uz Vācijas pilsoni, kurš katrā ziņā nevar tikt izdots uz kādu valsti ārpus Savienības, neatkarīgi no tā, vai *ne bis in idem* var tikt, iespējams, piemērots.

89. Tas izskaidro, kāpēc otrajā jautājumā iesniedzējtiesa vēlas zināt, vai dalībvalstis var īstenot sarkano paziņojumu, kad cita dalībvalsts ir paziņojusi Interpolam un tātad arī citiem Interpola locekļiem savas "*šaubas*" (lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu oriģinālā "*Bedenken*") par *ne bis in idem* principa piemērojamību. Šo nostāju atspoguļo Interpola 2013. gadā publicētais sarkanā paziņojuma *papildinājuma* teksts. Šajā tekstā ir noteikts: "Vīsbādenes [valsts centrālais birojs] *uzskata*, ka dubultā sodīšana ir piemērojama, jo apsūdzība, kas ir sarkanā paziņojuma pamatā (*sic*), ir identiska pārkāpumam, par kuru Minhenes prokuratūra uzsāka pret personu tiesvedību, kura tika izbeigta"[41].

90. Tas, ka, izņemot "e-stikeri", ko Interpola datubāzē ir pievienojusi valsts policijas amatpersona, netika pieņemts nekāds galīgais autoritatīvais nolēmums nedz par nodarījuma būtību, nedz par *ne bis in idem* principa piemērojamību attiecībā uz šiem nodarījumiem, arī skaidri izriet no notikumu hronoloģijas: prokuratūra pieņem attiecīgo lēmumu 2009. gadā; Interpols publicē sarkano paziņojumu 2012. gadā, prasītājs ceļ prasību iesniedzējtiesā 2017. gadā. Lietas materiālos nav nekādu norāžu par kādu tiesvedību nedz Vācijā, nedz jebkādā citā Savienības dalībvalstī[42], kurā tiktu uzdots un atrisināts jautājums par *ne bis in idem* principa iespējamo piemērojamību.

91. Tādējādi, lai arī, kā jau minēts iepriekš, šķiet, ka KĪŠN 54. pants ir abstrakti piemērojams situācijai pamatlietā, tomēr nedz Vācijas, nedz kādas citas Savienības dalībvalsts kompetentās iestādes acīmredzami (vēl) nav atrisinājušas jautājumu par to, vai divas attiecīgas tiesvedības attiecas uz to pašu nodarījumu, nemaz nerunājot par tā *galīgu* atrisināšanu. Līdz ar to vismaz šobrīd nav lēmuma, kuru citas dalībvalstis, ņemot vērā savstarpējās uzticēšanās principu, varētu atzīt un pieņemt un kuru tām būtu jāatzīst un jāpieņem kā līdzvērtīgu šo dalībvalstu pašu pieņemtajiem lēmumiem.

92. Šādos apstākļos man šķiet, ka nekas neliedz dalībvalstīm, kas nav Vācija, īstenot sarkano paziņojumu, ko Interpols ir izdevis pret prasītāju. Vienkāršas dalībvalsts policijas iestāžu paustās *bažas* par *ne bis in idem* principa piemērojamību nevar tikt pielīdzinātas KĪŠN 54. panta izpratnē galīgajam nolēmumam par to, ka šis princips patiešām ir piemērojams.

93. Protams, atzīstu prasītāja nelabvēlīgo situāciju. Tomēr iepriekšējā sadaļā izklāstītās un prasītāja pieprasītās tiesiskās sekas var tikt pievienotas tikai attiecīgam lēmumam, kas pieņemts šajā sakarā. Ir nepieciešams līdzsvars starp aizsardzību un nesodāmību. Tiesa jau ir konstatējusi, ka KĪŠN 54. panta "mērķis nav aizdomās turamo aizsargāt no iespējas, ka vairākās līgumslēdzējās valstīs varētu tikt veiktas secīgas izmeklēšanas attiecībā uz viņu par tiem pašiem nodarījumiem"[43]. Faktiski šī tiesību norma ir jāinterpretē, "ņemot vērā ne vien nepieciešamību nodrošināt personu brīvu pārvietošanos, bet arī nepieciešamību veicināt noziedzības novēršanu un apkarošanu [BDTT]"[44]. Lietā *Petrohhuin* un *Pisciotti* Tiesa uzsvēra, ka BDTT ietvaros pieņemtajiem Savienības pasākumiem ir jāievieš saskaņotība

41 Mans izcēlums.

42 Šādu nolēmumu potenciāli varēja pieņemt, piemēram, tiesu iestādes dalībvalstī (izņemot prasītāja dzīvesvietas valsti), kurā varēja tikt noteikta prasītāja atrašanās vietā. Atkarībā no attiecīgajiem apstākļiem šīm iestādēm varēja tikt uzlikts uzdevums piemērot, apstiprināt, grozīt vai atcelt ierobežojošos pasākumus, kurus pieprasa vai noteic policijas vai prokuratūras iestādes, kā tas bija, piemēram, 38. zemsvītras piezīmē aprakstītajā faktiskajā scenārijā.

43 Skat. spriedumu, 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski* (C-486/14, EU:C:2016:483, 45. punkts un tajā minētā judikatūra). Mans izcēlums.

44 Turpat, 47. punkts.

starp personu brīvas pārvietošanās prasībām un nepieciešamību piemērot atbilstīgus pasākumus noziedzības novēršanai un apkarošanai. Konkrētāk runājot, Savienības pasākumiem ir arī jābūt vērstiem uz to, *lai izvairītos no* personu, kas izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, *nesodāmības riska*[45].

94. Šie apsvērumi ir atspoguļoti procedūrā. KĪŠN satur īpašu tiesību normu, kurā ir paredzēta situācija, kad pastāv šaubas par to, vai persona, kas var tikt pakļauta kriminālvajāšanai līgumslēdzējā valstī, faktiski var izmantot *ne bis in idem* principu šajā sakarā. KĪŠN 57. pantā ir noteikts, ka tad, "ja kādā Līgumslēdzējā Pusē apsūdz personu kādā nodarījumā un šīs Līgumslēdzējas Puses kompetentajām iestādēm ir iemesls uzskatīt, ka apsūdzība saistīta ar to pašu nodarījumu, par kuru citā Līgumslēdzējā Pusē jau ir pieņemts galīgais spriedums, tad šīs iestādes, ja uzskata par vajadzīgu, lūdz attiecīgu informāciju no tās Līgumslēdzējas Puses kompetentajām iestādēm, kuras teritorijā spriedums ir pieņemts. Lūgto informāciju sniedz iespējami drīz, un to ņem vērā turpmākā procesa gaitā." Šajā kontekstā šī tiesību norma atspoguļo LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālās sadarbības principu.

95. Tādējādi, ja pastāv norādes uz to, ka *ne bis in idem* princips *var* tikt piemērots attiecībā uz apsūdzību, kuras dēļ Interpols ir izdevis sarkano paziņojumu pret Savienības pilsoni, tad gadījumā, ja citu dalībvalstu iestādes ir noteikušas personas atrašanās vietu savā teritorijā, no šīm iestādēm tiek gaidīts, ka tās, ņemot vērā KĪŠN 57. pantu, i) rīkosies ātri, lai noskaidrotu situāciju, un ii) pienācīgi ņems vērā citas dalībvalsts sniegto informāciju. Kā norādīts iepriekš 85. punktā, Tiesa jau ir precizējusi, ka dalībvalstīm ir jābūt iespējai pārliecināties, ka *ne bis in idem* principa piemērošanas nosacījumi ir izpildīti, pamatojoties uz dokumentiem, ko sniegusi dalībvalsts, kurā persona ir notiesāta.

96. Ja dalībvalsts kompetentajām iestādēm nav bijusi iespēja pārbaudīt, vai *ne bis in idem* princips ir piemērojams, tām acīmredzami ir jāļauj īstenot sarkano paziņojumu un, ja tas ir lietderīgi un vajadzīgs, ierobežot meklēšanā esošās personas pārvietošanās brīvību. Faktiski Savienības tiesībās nav paredzēts pamats, kas neļautu tām ievērot savas valsts tiesību normas šajā jomā vai, attiecīgā gadījumā, piemērojamos starptautiskos nolīgumus. Tomēr, ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes ir pieņēmušas šādu nolēmumu, potenciāli apstiprinot, ka *ne bis in idem* princips ir pienācīgi iesaistīts lietā attiecībā uz sarkano paziņojumu, tad šis konkrētais galīgais nolēmums kļūst saistošs visām pārējām dalībvalstīm.

d) Pagaidu secinājums (un iekšējā analoģija)

97. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka KĪŠN 54. pants, skatot to kopsakarā ar Hartas 50. pantu, un LESD 21. panta 1. punkts, neļauj dalībvalstīm īstenot sarkano paziņojumu, ko izdevis Interpols pēc trešās valsts lūguma, un tādējādi ierobežot personas brīvu pārvietošanos, ar nosacījumu, ka dalībvalsts kompetentās iestādes ir pieņēmušas galīgo nolēmumu par *ne bis in idem* principa faktisko piemērošanu attiecībā uz konkrēto apsūdzību, kuras dēļ šis sarkanais paziņojums tika izdots.

98. Kā nobeiguma zemsvītras piezīmi šai piedāvātajai atbildei vēlos norādīt uz to, ka šāds risinājums arī sistēmiski atbilstu Savienības iekšējiem tiesību aktiem, kas reglamentē līdzīgus jautājumus, piemēram, Direktīvai 2014/41/ES par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu (turpmāk tekstā – "EIR") krimināllietās[46] vai Padomes pamatlēmumam 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi (turpmāk tekstā – "EAO")[47].

45 Attiecīgi, spriedums, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 36. un 37. punkts), un 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 47. punkts). Mans izcēlums.

46 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2014. gada 3. aprīlis) (OV 2014, L 130, 1. lpp.).

47 Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), ar grozījumiem.

99. Saskaņā ar Direktīvas 2014/41 11. panta 1. punkta d) apakšpunktu *ne bis in idem* princips ir viens no EIR neatzīšanas vai neizpildes pamatiem. Šajā kontekstā nedrīkst aizmirst, ka EIR var tikt pieņemts arī *pirms* kriminālprocesa faktiskās ierosināšanas [48], kā arī tiesvedībā, kas oficiāli nav kvalificēta kā "kriminālprocess" saskaņā ar valsts tiesībām [49]. Pamatlēmums 2002/584 ir vēl viens tiesību akts, kas ietver Direktīvai 2014/41 līdzīgas tiesību normas. Saskaņā ar šīm normām KĪŠN 54. pantu nevar interpretēt šauri – Savienības likumdevējs neuzskata *ne bis in idem* principu vienkārši par šķērsli, kas neļauj pilsonim divreiz stāties tiesas priekšā. Acīmredzami, tam ir plašāka nozīme. Šim principam vismaz ir jānovērš tādi pasākumi, kas neatkarīgi no to kvalifikācijas valsts tiesībās nopietni ierobežo personas brīvības (piemēram, apcietināšana vai pagaidu aizturēšana) un kuru veikšana ir loģiski, funkcionāli un hronoloģiski saistīta ar kriminālprocesu, pat ja tas notiek trešajā valstī [50].

100. Otrkārt, šie divi tiesību akti arī apstiprina, ka, lai rastos *ne bis in idem* bloķējoša iedarbība, ir jāpastāv galīgajam nolēmumam par šī principa faktisko piemērošanu konkrētajā gadījumā. Savienības likumdevējs faktiski ir piemērojis līdzīgu pieeju attiecībā uz EIR izpildi. Saskaņā ar Direktīvas 2014/41 17. apsvērumu dalībvalstu iestādes var atteikt EIR izpildi, ja tas būtu pretrunā *ne bis in idem* principam. Tomēr, "ņemot vērā EIR pamatā esošā procesa sākotnējo raksturu, tā izpildi nebūtu jāatsaka, *ja EIR mērķis ir noskaidrot, vai pastāv iespējams konflikts ar "ne bis in idem" principu*" [51]. Ir skaidrs, ka EIR ir mazāk ierobežojošs nekā pasākums, kas ierobežo pilsoņa pārvietošanās brīvību, bet, iespējams, pamatā esošais princips, kā šķiet, ir attiecināms uz situācijām, kuras regulē KĪŠN 54. un 57. pants. Tāpat arī saskaņā ar pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punktu *ne bis in idem* principa piemērošana ir viens no EAO obligātās neizpildes pamatiem. Tomēr, ja tiesu izpildiestāde nav pieņēmusi lēmumu par EAO izpildi, tai skaitā par pamatlēmuma 3. panta 2. punkta iespējamu piemērošanu, attiecīgā persona var tikt apcietināta vai aizturēta saskaņā ar tā 11. un 12. pantu [52].

2. Ceturtais un sestais jautājums

101. Uzdodot ceturto un sesto jautājumu, kurus var izskatīt kopā, valsts tiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tādos apstākļos, kādi ir šajā lietā, Direktīvas 2016/680 noteikumi, skatot tos kopsakarā ar KĪŠN 54. pantu un Hartas 50. pantu, aizliedz to personas datu tālāku apstrādi, kas ietverti Interpola izdotajā sarkanajā paziņojumā, ja *ne bis in idem* princips ir piemērojams apsūdzībai, kuras dēļ sarkanais paziņojums tika izdots.

102. Faktiski iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tādos apstākļos kā šajā lietā nav jāprasa, lai dalībvalstis dzēstu meklēšanā esošās personas datus, kas ietverti sarkanajā paziņojumā, un atturētos no tālākas šo datu apstrādes pēc tam, kad noteikta *ne bis in idem* principa piemērojamība. Šajā ziņā šis jautājums attiecas uz Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punktu, 7. panta 3. punktu, 8. panta 1. punktu un 16. pantu.

103. Vispirms vēlētos norādīt, ka 85.–92. punktos iepriekš izskaidroto iemeslu dēļ nav skaidrs, vai *ne bis in idem* princips ir faktiski piemērojams šajā lietā. Šķiet, ka šajā lietā nav pieņemts neviens šāds autoritatīvais nolēmums. Izskatot jautājumu šajā gaismā ar pieņēmumu, ka *ne bis in idem* ir patiešām piemērojams, faktiski var paredzēt, ka turpmākais jautājums ir hipotētisks, tāpat kā tā nozīme datu apstrādē. Tomēr, ja šis princips būtu piemērojams, uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu es atbildētu šādi.

48 Skat. Direktīvas 2014/41 4. panta a) apakšpunktu.

49 Skat. Direktīvas 2014/41 4. panta no b) līdz d) apakšpunktam.

50 Šajā kontekstā, atkal izvirzot priekšplānā īpašu *a fortiori* sistēmisko argumentu, kas jau izteikts iepriekš šo secinājumu 70. punktā, atzīmējams, ka faktiski būtu nedaudz pārsteidzoši nonākt pie praktiskā risinājuma, ar kuru daudz stingrākas un ierobežojošākas normas faktiski tiku piemērotas BDTT, kuras ietvaros tiek veicināta kriminālā sadarbība un tiek nodrošināta tās vieglāka un vienmērīgāka norise, tomēr, ja tiktu iesaistīta trešā valsts, tad viss būtu iespējams.

51 Mans izcēlums.

52 Interesanti, ka 2010. gada 16. novembra spriedumā lietā *Mantello* (C-261/09, EU:C:2010:683, 40. punkts) Tiesa nosprieda, ka KĪŠN 54. pants un pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punkts ir jāinterpretē vienādi, ņemot vērā to kopīgo mērķi – novērst, ka pret kādu personu no jauna tiktu uzsākta kriminālvajāšana vai tiesvedība par vienu un to pašu nodarījumu.

104. Vispirms pamatlietas gadījums ietilpst Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu. Interpola sarkanajā paziņojumā ietverto personas datu apstrāde, ko veic dalībvalstu iestādes, attiecas uz identificējamu fizisku personu (meklēšanā esošo personu), un tās mērķis ir veikt kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem vai izpildīt kriminālsodus (ņemot vērā sarkano paziņojumu mērķi saskaņā ar IDAN 82. punktu).

105. Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punktu dalībvalstīm tostarp ir jānodrošina, ka personas dati "tiek apstrādāti likumīgi un godprātīgi" (a) punkts), "tiek vākti [..] leģitīmos nolūkos, un netiek apstrādāti ar minētajiem nolūkiem nesaderīgā veidā" (b) punkts), un "ir precīzi un, ja vajadzīgs, atjaunināti" (d) punkts). Savukārt direktīvas 8. panta 1. punktā ir noteikts, ka "dalībvalstis paredz, ka apstrāde ir likumīga tikai tad un tiktāl, ciktāl šī apstrāde ir nepieciešama tā uzdevuma izpildei, ko kompetentā iestāde veic 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, un ka tā balstās uz Savienības vai dalībvalsts tiesībām".

106. Ir vispārpieņemts, ka Direktīvas 2016/680 8. panta 1. punktā paredzētie nosacījumi parasti tiek izpildīti, ja dalībvalstu iestādes apstrādā sarkanajā paziņojumā iekļautos personas datus ar nolūku to izpildīt. Tāpat arī neapšaubāmi skaidrs, ka, veicot šīs darbības, dalībvalstu iestādes rīkojas *gan uz Savienības, gan uz valsts tiesību pamata*. Kā skaidri norādīts Direktīvas 2016/680 25. apsvērumā "visas dalībvalstis ir pievienojušās [Interpolam]. Lai pildītu savu uzdevumu, Interpols saņem, uzglabā un izplata personas datus, kas palīdz kompetentajām iestādēm novērst un apkarot starptautisko noziedzību. Tādēļ ir lietderīgi pastiprināt Savienības un Interpola sadarbību, *veicinot personas datu efektīvu apmaiņu*, kurā vienlaikus ir nodrošināta pamattiesību un pamatbrīvību ievērošana attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi. Gadījumos, kad personas datus no Savienības [nosūta] Interpolam un valstīm, kas norīkojušas locekļus uz Interpolu, būtu jāpiemēro šī direktīva, jo īpaši tās noteikumi par starptautisku nosūtīšanu" [53].

107. Turklāt ir arī skaidrs, ka sarkanajā paziņojumā ietverto datu apstrāde ir *nepieciešama*, lai kompetentā iestāde izpildītu savu uzdevumu ar nolūku novērst, izmeklēt, konstatēt noziedzīgus nodarījumus vai veiktu kriminālvajāšanu saistībā ar tiem, vai arī izpildītu kriminālsodus. Interpola ieviestie ar krāsām kodētie paziņojumi ir viens no stūrakmeņiem sistēmā, kas nodrošina kriminālpolicijas spēku savstarpējo palīdzību, kuras dēļ Interpols tika izveidots. Tā kā tie ļauj ātrāk un efektīvāk noteikt atrašanās vietu un, iespējams, veikt brīvībā esošo noziedznieku kriminālvajāšanu, sarkanie paziņojumi nozīmīgi palīdz Savienībai sasniegt savu mērķi – piedāvāt saviem pilsoņiem BDTT, kurā tiek pieņemti atbilstoši pasākumi noziegumu novēršanai un apkarošanai.

108. Tādējādi nav ne mazāko šaubu par to, ka Interpola sarkanajā paziņojumā iekļauto personas datu apstrāde, ko veic dalībvalstu (vai šajā sakarā Eiropas Savienības) iestādes, ir principā likumīga.

109. Līdz ar to iesniedzējtiesas uzdotais pamatjautājums ir par to, vai tā ir likumīga pat tad, ja būtu jānoteic, ka pret fizisku personu izdotais sarkanais paziņojums attiecas uz nodarījumiem, attiecībā uz kuriem šī persona Savienības teritorijā var izmantot *ne bis in idem* principu. Konkrētāk runājot, vai šajā lietā Direktīva 2016/680 i) uzliek dalībvalstu iestādēm pienākumu dzēst personas datus par fizisko personu un ii) aizliegt dalībvalstu iestādēm veikt jebkādu tālāku personas datu apstrādi?

110. Manuprāt, uz abiem jautājumiem ir jāatbild noliedzoši.

111. Pirmkārt, ir tiesa, ka Direktīvas 2016/680 7. panta 3. punktā ir noteikts, ka tad, ja izrādās, ka ir nosūtīti nepareizi personas dati vai personas dati ir nosūtīti nelikumīgi, par to nekavējoties ir jāinformē datu saņēmējs. Šādā gadījumā personas dati ir jālabo vai *jādzēš* vai jāierobežo to apstrāde saskaņā ar šīs direktīvas 16. pantu.

53 Mans izcēlums. Saprotu, ka Vācijā sarkanā paziņojuma izpilde ir pamatota tostarp ar *Bundeskriminalamtgesetz* (Federālā Kriminālpolicijas biroja likuma) noteikumiem.

112. Tomēr, pretēji iesniedzējtiesas uzskatiem, tas, ka fiziska persona var izmantot *ne bis in idem* principu attiecībā uz apsūdzību, kuras dēļ tika izdots sarkanais paziņojums, nenozīmē, ka sarkanajā paziņojumā ietvertie dati tika nosūtīti nelikumīgi. *Ne bis in idem* nevar likt apšaubīt datu patiesumu un precizitāti, piemēram, attiecībā uz personīgo informāciju, to faktu, ka šī persona tiek meklēta trešajā valstī tādēļ, ka tā ir apsūdzēta vai atzīta par vainīgu konkrēto noziegumu izdarīšanā, un to, ka šajā valstī attiecībā pret viņu tika izdots apcietināšanas orderis. Iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ šo datu sākotnējā nosūtīšana arī nebija nelikumīga.

113. Tādējādi *ne bis in idem* principa piemērošana neparedz attiecīgajai personai tiesības lūgt tās personas datu dzēšanu saskaņā ar Direktīvas 2016/680 16. pantu.

114. Otrkārt, nevar pamatoti apgalvot, ka tad, ja *ne bis in idem* princips būtu piemērojams, būtu jāizslēdz *jebkāda* tālāka personas datu apstrāde.

115. Direktīvas 3. panta 2. punktā "apstrāde" ir definēta ļoti plaši kā "jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtot, izplatot vai citādi darot tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana". Prasītāja izvirzītie argumenti, kuriem, kā šķiet, iesniedzējtiesa piekrīt, nozīmētu, ka neviena no šīm darbībām nav iespējama (izņemot dzēšanu), sākot no brīža, kad tika konstatēta *ne bis in idem* principa piemērojamība.

116. Tomēr nesaskatu nekādu pamatojumu šim secinājumam Direktīvā 2016/680. Iespējamu "nelikumīgu kriminālvajāšanu" nevar vienkārši pielīdzināt "nelikumīgai datu apstrādei" Direktīvas 2016/680 izpratnē. Nedz šīs direktīvas tekstā, nedz, protams, tās sistēmā un mērķī nav nekā, kas ļautu transponēt KĪŠN 54. pantā esošo loģiku Direktīvas 2016/680 noteiktajā datu aizsardzības sistēmā un ļautu iesniedzējtiesai uz šī pamata sākt lēmumu pieņemšanas procesu attiecībā uz apstrādes likumīgumu. Šiem tiesību aktiem ir atšķirīga pamatjēga un mērķis, līdz ar to tie veido atšķirīgu tiesisko regulējumu.

117. Faktiski šķiet, ka šajā situācija pareizs ir tas risinājums, kas ir tieši pretējs iesniedzējtiesas viedoklim – šīs direktīvas noteikumi paredz, ka tālāka personas datu apstrāde ir ne tikai likumīga, bet pat nepieciešama, ņemot vērā apstrādes mērķi.

118. Faktiski dažas apstrādes darbības var būt nepieciešamas un tādējādi atļautas saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punktu, lai nodrošinātu, ka uzdevums, kura dēļ dati tika vākti (sarkanā paziņojuma īstenošanai), ir izpildīts tostarp "likumīgi un godprātīgi".

119. Kā norāda Komisija un vairākas valdības, noteikta tālāka datu apstrāde (piemēram, aplūkošana, pielāgošana, izpaušana un izplatīšana) var būt nepieciešama, lai izvairītos no situācijas, kad persona, pret kuru izdots sarkanais paziņojums, ir kļūdaini pakļauta krimināltiesiskiem pasākumiem dalībvalstīs vai, ja šādi pasākumi ir veikti, nodrošinātu šo pasākumu ātru atcelšanu.

120. Tāpat noteikta datu pielāgošana un glabāšana var būt nepieciešama, lai izvairītos no situācijas, kad nākotnē persona ir (atkal) pakļauta iespējami nelikumīgiem pasākumiem par nodarījumiem, uz kuriem attiecas *ne bis in idem*. Piemēram, kā iepriekš norādīts 38. punktā, šajā lietā nav izslēdzams, ka Amerikas Savienotās Valstis nākotnē var lūgt Interpolu atkārtoti izdot sarkano paziņojumu par tiem pašiem nodarījumiem. Vēlos piebilst, ka dažu noziegumu gadījumā visai iespējams, ka pēc vairāku valstu lūguma sarkanais paziņojums var tikt izdots par tiem pašiem nodarījumiem.

121. Tādējādi, pati *ne bis in idem* principa piemērošana konkrētā gadījumā var radīt nepieciešamību veikt sarkanajā paziņojumā esošo personas datu noteiktu tālāku apstrādi. Svarīgi atzīmēt, ka tālāka apstrāde tiek veikta ne tikai dalībvalstu iestāžu interesēs, bet arī vai pat, iespējams, it īpaši tās personas interesēs, uz kuru attiecas sarkanais paziņojums. Ja tas būtu citādi un visi dati būtu jādzēš uzreiz pēc tam, kad tika konstatēta *ne bis in idem* piemērojamība, tad sekas varētu būt ļoti dīvainas – tiesiski noteiktais valsts policijas iestāžu atmiņas apjoms būtu tāds pats kā zivij Dorijai (kas joprojām meklē Nemo [54]), kā rezultātā meklēšanā esošā persona būtu spiesta, nokļūstot kā Bills Marijs diezgan nepatīkamā laika cilpā un katru dienu piedzīvojot Murkšķa dienu [55], atkal un atkal atsaukties un pierādīt aizsardzību saskaņā ar *ne bis in idem* principu attiecībā uz attiecīgajām krimināllapsūdzībām.

122. Turklāt noteikta tālāka datu apstrāde var arī tikt atļauta saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punktu – tiesību normu, kas nav minēta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Noteiktos apstākļos šī tiesību norma ļauj apstrādāt personas datus "nolūkos, kuri ir izklāstīti 1. panta 1. punktā, *bet nav tie paši, kādos personas dati tika vākti*" [56]. Tas nozīmē, ka sarkanā paziņojuma īstenošanai vāktie dati arī var tikt apstrādāti (piemēram, organizēti, glabāti un arhivēti), ja tiek izpildīti noteikti nosacījumi, kad ir nepieciešams sasniegt *citus mērķus*, kurus direktīva atļauj [57].

123. Attiecīgi gan Direktīvas 2016/680 teksts, gan tās loģika neatbalsta interpretāciju, saskaņā ar kuru jebkāda tālāka apstrāde pati par sevi ir aizliegta. Tomēr tālāka personas datu apstrāde acīmredzami ir jāveic saskaņā ar Direktīvas 2016/680 prasībām, kas joprojām ir pilnībā piemērojamas šai situācijai.

124. Jo īpaši piekrītu Vācijas un Apvienotās Karalistes valdībai, ka par izšķirīgu kļūst jautājums par to, vai, ņemot vērā konkrētos apstākļus, tālāka apstrāde var tikt uzskatīta par "*nepieciešamu*" Direktīvas 2016/680 4. panta un 8. panta 1. punkta izpratnē. Vienkāršiem vārdiem runājot, rodas jautājums, vai kāda konkrēta apstrādes darbība var būt nepieciešama, ņemot vērā, ka persona izmanto *ne bis in idem* principa priekšrocības.

125. Piemēram, situāciju, kad datus turpina glabāt ar norādi, ka personu nedrīkst vajāt par tiem nodarījumiem *ne bis in idem* principa dēļ, iespējams, var uzskatīt par "nepieciešamu", savukārt tālāka informācijas izplatīšana policijas spēkiem par to, ka šī persona tiek meklēta uz sarkanā paziņojuma pamata, var netikt uzskatīta par tādu. Ir skaidrs, ka šāds vērtējums var tikt veikts, tikai izskatot katru gadījumu atsevišķi un ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus.

126. Šajā kontekstā, iespējams, ir vērts norādīt, ka saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 4. punktu pārzinim ir jāpierāda atbilstība nepieciešamības kritērijam. Tāpat ir jāatgādina, ka datu subjektam ir noteiktas tiesības, kas tam ir piešķirtas ar Direktīvas 12.–18. pantu.

127. Piemēram, varu iedomāties, ka personai, attiecībā pret kuru izdots sarkanais paziņojums, var tikt atzītas tās tiesības pieprasīt, lai dalībvalstu iestādes papildina vai atjaunina savās datubāzēs sarkanajā paziņojuma ietvertos datus, attiecīgā gadījumā pievienojot norādi, ka Savienības teritorijā šo personu jau tiesāja un tā tikusi attaisnota vai arī tikusi notiesāta par šiem nodarījumiem. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta d) apakšpunktu dalībvalstīm ir jāparedz, ka personas dati tostarp "ir precīzi un, ja vajadzīgs, atjaunināti". Šim nolūkam Direktīvas 2016/680 16. panta 1. punkts nodrošina datu subjektiem tostarp "tiesības, lai nepilnīgi personas dati tiktu papildināti". Tomēr ir jā norāda, ka šīs lietas kontekstā šāds scenārijs joprojām ir savā veidā hipotētisks, ņemot vērā, ka *ne bis in idem* principa piemērojamību prasītāja situācijai, kā šķiet, nav apstiprinājusi neviena dalībvalsts kompetentā iestāde.

54 *Finding Nemo* ("Meklējot Nemo", 2003. gads), režisors *Andrew Stanton* (Endrū Stentons) un *Lee Unkrich* (Lī Ankričs) (*Pixar and Walt Disney*).

55 *Groundhog Day* ("Murkšķa diena", 1993. gads), režisors *Harold Ramis* (Harolds Ramiss) (*Columbia Pictures*).

56 Mans izcēlums.

57 Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 3. punktu apstrāde var ietvert arī "arhivēšanu sabiedrības interesēs, izmantošanu zinātniskiem, statistikas vai vēsturiskiem mērķiem 1. panta 1. punktā izklāstītajos nolūkos, ņemot vērā atbilstošas garantijas attiecībā uz datu subjektu tiesībām un brīvībām".

128. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka Direktīvas 2016/680 noteikumi, skatot tos kopsakarā ar KĪŠN 54. pantu un Hartas 50. pantu, neaizliedz to personas datu tālāku apstrādi, kas ietverti Interpola izdotajā sarkanajā paziņojumā, pat ja *ne bis in idem* princips būtu piemērojams apsūdzībai, kuras dēļ sarkanais paziņojums tika izdots, ar nosacījumu, ka apstrāde notiek saskaņā ar šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem.

3. Piektais jautājums

129. Uzdodot piekto jautājumu, iesniedzējtiesa jautā, vai tādai starptautiskajai organizācijai kā Interpolam ir atbilstīgs datu aizsardzības līmenis Direktīvas 2016/680 izpratnē, ja nepastāv lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību saskaņā ar šīs direktīvas 36. pantu un/vai atbilstošas garantijas saskaņā ar šīs direktīvas 37. pantu.

130. Ņemot vērā šī jautājuma formulējumu, atbilde uz to būtu diezgan vienkārša. Direktīvas 2016/680 noteikumi šajā ziņā ir skaidri – starptautiskajai organizācijai nav atbilstīga datu aizsardzības līmeņa Direktīvas 2016/680 izpratnē, *ja* nepastāv nedz lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību saskaņā ar tās 36. pantu, nedz atbilstošas garantijas saskaņā ar tās 37. pantu, *ja vien* netiek piemērots kāds no izņēmumiem, kas noteikts tās 38. pantā.

131. Tomēr man ir aizdomas, ka iesniedzējtiesa vēlas saņemt kādu citu atbildi, nevis šādu abstraktu un vispārīgu atbildi, kas vienkārši novirza iesniedzējtiesu uz attiecībām starp dažādiem Direktīvas 2016/680 V nodaļas noteikumiem.

132. Šo iespaidu apstiprina arī lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu. Iesniedzējtiesa norāda – ja tādā situācijā, kas ir pamatlietā, Interpols nevar nodrošināt sarkanajā paziņojumā ietverto personas datu pienācīgu dzēšanu vai labošanu *ne bis in idem* principa piemērojamības dēļ, var rasties šaubas par Interpola datu aizsardzības noteikumu pietiekamību saskaņā ar Direktīvu 2016/680. Pēc iesniedzējtiesas domām, tas galu galā novestu pie jautājuma par to, vai dalībvalstīm nav jāatturas no sadarbības ar Interpolu.

133. Šajā sakarā iesniedzējtiesa atgādina Direktīvas 2016/680 64. apsvērumu, kurā noteikts, ka "gadījumos, kad personas dati no Savienības tiek nosūtīti pārziņiem, apstrādātājiem vai citiem saņēmējiem trešās valstīs vai starptautiskajām organizācijām, aizsardzības līmenim, ko [..] garantē fiziskām personām Savienībā, nebūtu jāsamazinās". Direktīvā 2016/680 nav skaidri reglamentēts pretējais gadījums, kad dati tiek nosūtīti no trešās valsts vai starptautiskas organizācijas Savienības dalībvalstīm. Tomēr, pēc iesniedzējtiesas domām, būtu jāpiemēro tie paši principi.

134. Šie apgalvojumi ir radījuši man zināmu neizpratni. Šķiet, ka, uzdodot piekto jautājumu, iesniedzējtiesa faktiski vēlas, lai Tiesa apstiprinātu tās uzskatu, ka Interpolam *nav* atbilstīga datu aizsardzības līmeņa saskaņā ar Direktīvu 2016/680, pamatojoties uz to, ka nepastāv lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību un atbilstošas garantijas.

135. Tomēr ne tikai nepiekrītu argumentiem, ar kuriem šāds jautājums tiek pamatots, bet, jo svarīgāk – nevaru arī saprast, kāpēc šajā tiesvedībā šis jautājums ir vispār uzdots.

136. Pirmkārt, iesniedzējtiesa uzskata, ka Direktīvā 2016/680 ir nepilnība, jo tā nereglamentē (ienākošo) personas datu pārsūtīšanu Savienībai un dalībvalstīm no starptautiskajām organizācijām. Tomēr, manuprāt, šādas nepilnības pastāvēšana nekādā ziņā nav acīmredzama. Savienības likumdevējs ir reglamentējis personas datu pārsūtīšanu no Savienības trešām personām (vai nu tās būtu starptautiska organizācija vai trešā valsts), lai nodrošinātu, ka šos datus pēc iziešanas no Savienības "virtuālās telpas" turpina apstrādāt saskaņā ar līdzvērtīgiem standartiem. Tomēr situācija, kad personas dati tiek pārsūtīti no trešās personas Savienībai ir, protams, citāda. Pēc tam, kad šie dati ir iekļuvuši Savienības "virtuālajā telpā", jebkādai apstrādei ir jāatbilst visām attiecīgajām Savienības normām. Attiecīgi, šajās situācijās var

nebūt nepieciešamības pēc tādiem noteikumiem, kas paredzēti Direktīvas 2016/680 36.–38. pantā. Savienībai arī nav intereses (nemaz nerunājot par pilnvarām) pieprasīt, lai trešās valstis apstrādātu personas datus, kuru izcelsme nav Savienība, saskaņā ar noteikumiem, kas būtu līdzvērtīgi [Savienības] noteikumiem.

137. Otrkārt un vēl svarīgāk, arī nesaskatu, kāpēc Tiesas atbilde uz šo jautājumu būtu nepieciešama iesniedzējtiesai, lai atrisinātu tās izskatāmo lietu. Šī lieta neattiecas uz datu pārsūtīšanu no Savienības dalībvalstīm Interpolam, bet attiecas uz pretēju situāciju. Vienkāršiem vārdiem runājot, šajā lietā būtībā rodas jautājums par to, ko Savienības dalībvalstis var un ko nevar darīt saskaņā ar Direktīvu 2016/680, kad tās *saņem* datus no Interpola par personu, uz kuru *ne bis in idem* princips var tikt piemērots.

138. Tādējādi jebkādas sekas, kas izrietētu no Tiesas (hipotētiska) konstatējuma par Interpola datu aizsardzības noteikumu nepietiekamību, nekādā veidā neietekmētu prasītāja konkrēto situāciju. Tādēļ, tāpat kā daudzas personas, kas iestājušās lietā un iesniegušas apsvērumus šajā tiesvedībā, uzskatu, ka piektais jautājums ir acīmredzami nepieņemams.

V. Secinājumi

139. Ierosinu Tiesai uz *Verwaltungsgericht Wiesbaden* (Vīsbādenes Administratīvā tiesa, Vācija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

– Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas Nolīgumu (1985. gada 14. jūnijs) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām 54. pants, skatot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantu, un LESD 21. panta 1. punkts liedz dalībvalstīm īstenot sarkano paziņojumu, ko izdevis Interpols pēc trešās valsts lūguma, un tādējādi ierobežot personas brīvu pārvietošanos, ar nosacījumu, ka dalībvalsts kompetentā iestāde ir pieņēmusi galīgo nolēmumu par *ne bis in idem* principa faktisko piemērošanu attiecībā uz konkrēto apsūdzību, kuras dēļ šis sarkanais paziņojums tika izdots.

– Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināsodus, un par šādu datu brīvu apriti, noteikumi, skatot tos kopsakarā ar KĪŠN 54. pantu un Pamattiesību hartas 50. pantu, neaizliedz to personas datu tālāku apstrādi, kas ietverti Interpola izdotajā sarkanajā paziņojumā, pat ja *ne bis in idem* princips būtu piemērojams apsūdzībai, kuras dēļ sarkanais paziņojums tika izdots, ar nosacījumu, ka apstrāde notiek saskaņā ar šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem.

– Piektais prejudiciālais jautājums nav pieņemams.